

📍 ONDER DE LOEP

Alles over patrimoniale gegevens

📍 ONDER DE LOEP

Klokkenluiders:
Het "interne kanaal"

📍 ONDER DE LOEP

Het plaatsen van signalisatie

Nieuwsbrief

Stad en Gemeenten van Brussel-Hoofdstad

VER. UITG. CORINNE FRANÇOIS - NR. 7318

VERKIEZINGSJAAR
2024

Nr. 138

AFGIFTEKANTOOR: BRUSSEL X
TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
MAART-APRIL
ERKENNINGSNUMMER P 921662

 BRULOCALIS
VERENIGING STAD & GEMEENTEN VAN BRUSSEL

Uw inspecteur die veruit het *dichtst* bij u staat.

Als nr. 1 partner van de publieke sector is ons netwerk met lokale inspecteurs uniek in heel België. Dicht bij huis en dicht bij u, is uw inspecteur in de beste positie om u te helpen uw risico's dagelijks te beheren. Zijn vaardigheden en expertise maken van hem een echte lokale CEO. Wat er ook gebeurt en wanneer u hem ook nodig hebt, hij staat voor u klaar.

We zijn er voor je. **ethias**

INHOUD

EDITORIAAL: PRACHTIGE PARELS 04

Dossier "Verkiezingsjaar 2024"

EEN TERUG- EN VOORUITBLIK MET JEAN FANIEL	05
WORDT ONZE DEMOCRATIE BEÏNVLOED DOOR DE MANIER WAAROP WE GEÏNFORMEERD WORDEN?	08
EEN AANTAL PUNTEN VAN AANDACHT IN AANLOOP NAAR DE VERKIEZINGEN	09
WELK BELEID VOOR DE EUROPESE LOKALE BESTUREN NA 9 JUNI?	13
EEN VERONTRUSTENDE POLITIEKE CONTEXT IN HEEL EUROPA	15
PLEIDOOI VOOR MEER GELIJKHEID TUSSEN VROUWEN EN MANNEN IN 3 MEMORANDUMS	17

NIEUWS VAN HET GEWEST

BRUSSEL CREËERT EEN DIENST TER ONDERSTEUNING VAN GENDERGELIJKHEID IN DE SOCIALE EN GEZONDHEIDSECTOR	20
--	----

ONDER DE LOEP

HET KADASTER ONTHULD	21
KLOKKENLUIDERS:	
NIEUWE REGELS MET BETREKKING TOT HET "INTERNE KANAAL"	26
PRAKTISCHE TOEPASSING IN OUDERGEM	29
HET PLAATSEN VAN SIGNALISATIE	31

NIEUWS

STAND VAN ZAKEN HALVERWEGE HET MAROKKAANSE GIS-PROGRAMMA....	34
--	----

EUROPAGINA

ELDW PROJECTOPROEP 2024	36
-------------------------------	----

Met de steun van

Nieuwsbrief

Stad en Gemeenten van Brussel-Hoofdstad

Nr. 138

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
MAART-APRIL 2024

DIRECTIE:
Corinne François

COÖRDINATIE:
Céline Mercier

REDACTIE:
Alessia Messina, Philippe Delvaux,
Céline Mercier, William Verstappen,
Antoine Castadot, François Schapira,
Sophie Vandenberghe, Charlotte Mali,
Justyna Podrazka, Etienne Schoonbroodt

VERTALING:
Logos Language,
Patrice Van Laethem

SECRETARIAAT:
Joao André

ABONNEMENTEN:
02 238 51 49
welcome@brulocalis.brussels

RECLAME:
Target Advertising
02 880 59 14 oF 081 55 40 78
www.targetadvertising.be

Credits foto's:
Belga Image, Unsplash, Shutterstock

FOTO COVER:
Belga Images

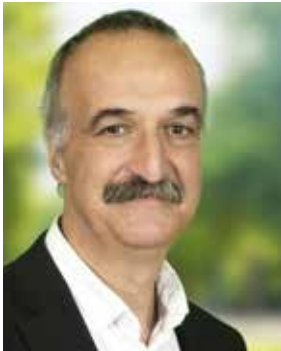
Lay-out en productie
ACG bv (Atelier Création Graphique)
www.acg-bxl.be

Nieuwsbrief wordt gedrukt op 100%
gerecycleerd papier

Cette revue existe aussi en français.
Si vous souhaitez recevoir le Trait d'Union,
contactez notre secrétariat:
welcome@brulocalis.brussels

Nieuwsbrief-Brussel integraal beschikbaar
op
www.brulocalis.brussels

BRULOCALIS
Koningsstraat 168 - 1000 Brussel
Tél 02 238 51 40
welcome@brulocalis.brussels
www.brulocalis.brussels

PRACHTIGE PARELS

Voorspellers en commentatoren verwachten bij de volgende verkiezingen heel wat winst voor de uitersten en een publiek debat dat steeds meer polariseert.

Iedereen moet weliswaar naar eigen gevoeligheden en belangen omgaan met het gemeenschappelijk belang, maar men moet daarbij wel altijd kunnen terugvallen op de gemeenschappelijke grond van de democratie. We hebben geen verdeeldheid nodig, maar juist eensgezindheid.

Maar de democratie lijkt vandaag in niets nog op een goed geoliede machine. De ketting tussen de volksvertegenwoordiger en de burger is gebroken, de tandwielletjes zitten vast.

En toch. We zien dat er de laatste jaren al heel wat gesmeerd en olie gebruikt geweest is. Denk bv. aan de Week van de Lokale Democratie (te lezen in dit nummer) of de zes gemengde parlementaire burgercommissies van het Gewest (Jean Faniel, directeur van het CRISP, vertelt er meer over in dit nummer). We denken daarbij ook aan de nieuwe wetgeving rond de klokkenluiders (ook in dit nummer). Ook die maakt deel uit van het proces om de democratie te beschermen tegen mogelijke uitwassen. Of nog, de CEMR maakt bv. gewag van de overleg- en dialoogmechanismen met betrekking tot de Europese instellingen en het Europese beleid.

Het mag evenwel niet zijn, alsof de olie met moeite het angstzand weg krijgt, over de moeilijkheden heen glijdt in plaats van de wielen te smeren, en niet in staat lijkt om de afkeer van de democratie te beteugelen.

Wat als er in deze bedreiging ook een kans schuilt?

Denk bv. aan de pareloester. De oester creëert een parel als er een extern element, bv. zand, binnendringt. Zo is het ook aan ons allemaal - ieder afzonderlijk en samen - om in actie te schieten en de band met de burger weer op te bouwen. In alle bescheidenheid uiteraard - laten we ons bewust blijven van onze beperkingen, de lokale besturen kunnen niet alle kwalen van de wereld uitroeien - maar ook resoluut: met de verkiezingen krijgen we ook nieuwe assemblees en kunnen er nieuwe projecten komen, kan er een hernieuwde dialoog met de burger komen. We kunnen van beide kanten alleen maar hopen dat die dialoog ook na de verkiezingen gevoerd zal worden.

Samen moeten we zij met hun cassandravoorspellingen ongelijk geven. Laten we Vrouwe Democratie tooien met het mooiste parelsnoer!

Olivier Deleuze,
Voorzitter van Brulocalis

> Interview door Alessia Messina, informatiebeheerder bij Brulocalis

EEN TERUG- EN VOORUITBLIK MET JEAN FANIEL

Met de verkiezingen van 2024 voor de deur heeft Brulocalis een aantal vragen gesteld aan politicoloog Jean Faniel, directeur-generaal van het CRISP (*Centre de recherche et d'information socio-politiques*).

Hoe anders is de sociaal-politieke context nu (2024) dan die aan het begin van de legislatuur van 2019?

Jean Faniel: "Wanneer ik naar 2019 kijk, zit het verschil hem in het huidige acute crisisgevoel. Een veelvoud aan opeenvolgende crises. Er zijn zeker al eerder crises geweest. Sommige crises hebben hun stempel gedrukt op de geesten van de mensen. Denk bv. aan de al langer bestaande bewustwording van de klimaatproblematiek. Maar ik denk dat de voorbije legislatuur gekenmerkt werd door tal van spanningen. Er was ook een opeenvolging van natuurrampen, met als grootste ramp in België de overstromingen in Wallonië. Er was ook de migratiecrisis, die al vóór 2019 aan de gang was, maar die nog verscherpt werd door de oorlog in Oekraïne en de daaropvolgende vluchtelingenstroom. We zien ook duidelijk dat de crisissen elkaar onderling aanwakkeren. Diezelfde oorlog heeft de inflatie versneld, en dan vooral de energiecrisis. Terwijl de energiecrisis in 2022 op haar hoogtepunt was, is er nog volop een inflatie van andere consumptiegoederen, zoals voedsel. Tot op zekere hoogte kunnen we daar ook de huidige landbouwcrisis en de talrijke gevolgen van de coronacrisis aan vastplakken. Wat volgens mij meer opvalt dan in 2019 is het gevoel van angst voor de toekomst. Denk maar aan het klimaat en de geopolitiek. En deze angst hangt ook samen met wat sommige mensen als ernstige bedreigingen zien. Denk maar aan migratiebewegingen of het onveiligheidsgevoel als gevolg van terroristische aanslagen, die nog niet helemaal zijn afgewend. In het algemeen zou ik deze angst willen omschrijven als een afkeer van de politiek, die zelf machteloos toekijkt of mogelijk tekortschiet in de keuzes die ze maakt.

Als we de verkiezingscampagnes van 2019 en 2024 naast elkaar leggen, zien we een aantal overeenkomsten. De klimaatverandering bijvoorbeeld. In 2019 zagen we dit al bij de jongerenklimaatmarsen in december en in het nieuws. Dit thema zal een prominente plaats blijven innemen in de campagne. Er zijn evenwel een aantal verschillen: aan de ene kant is de mobilisering niet hetzelfde als in 2019 en

aan de andere kant wordt de situatie omgekeerd omdat de institutionele context gunstiger wordt voor klimaatvorderingen. Vooral dan bv. Europees, waar de nadruk lag op de Green Deal en, recenter nog, de Natuurherstelwet, waartegen economische lobby's of basisbewegingen zoals boeren zich verzetten. De klimaatcrisis vormt dus waarschijnlijk de link tussen de twee verkiezingscampagnes, maar waarschijnlijk is het kader anders.

Een ander thema van 2019 dat we, op een iets andere manier, ook in 2024 zien, is justitie en haar herfinanciering. Opvallend is inderdaad dat sterke persoonlijkheden relatief hoog op de lijsten staan, ook al zijn het pas gepensioneerde magistraten. Vermoedelijk zal mede hierdoor het thema op de agenda komen te staan.

Dan een derde punt, een politieke analyse. Mogelijk zullen de traditionele partijen en de regeringspartijen opnieuw terrein verliezen. De terugval van de traditionele partijen in 2019 was vrij uitgesproken, want het was de eerste keer in België dat de zes traditionele partijen samen onder de 50% uitkwamen.

Vandaag is het niet zeker dat ze opnieuw boven die kaap zullen geraken. Sterker nog, er is zelfs de indruk, vooral in Vlaanderen, dat ze nog verder achterop zullen geraken, met Vooruit misschien als enige uitzondering. De Open vld daarentegen lijkt zich in een duizelingwekkende vrije val te bevinden. Aan Franstalige kant is er één uitzondering: de omvorming van de cdH tot Les Engagés. Het valt nog af te wachten of deze stap naar Les Engagés de trend echt zal omkeren, of dat het gewoon een globale trend zal zijn naar de uiteindelijke neergang van de partij."

> Jean Faniel, directeur-generaal van het CRISP

Wat is volgens u de belangrijkste politieke doorbraak in België tijdens de voorbije legislatuur? (Alle politieke niveaus samen)

Jean Faniel: "Ik denk dat, Vlaanderen misschien uitgezonderd, alle bestuursniveaus democratische vernieuwingen hebben doorgevoerd. De Duitstalige Gemeenschap heeft bijvoorbeeld een lange weg afgelegd en de permanente burgerdialoog ingevoerd, een systeem dat zijn oorsprong vindt in Duitsland, waarbij een door het lot gekozen vergadering van burgers de opdracht krijgt om een dossier te onderzoeken en aanbevelingen te doen aan het parlement en de regering, die dan verplicht zijn om ze uit te voeren of te verantwoorden waarom dit niet mogelijk of wenselijk zou zijn.

In Brussel zijn er, zowel voor het Brussels parlement als voor het parlement van de Franstalige Brusselaars (COCOF), verschillende gemengde parlementaire burgercommissies geweest, maar zonder enige verbintenis van de verkozenen om hun aanbevelingen op te volgen. Het werk van deze commissies is echter het vermel-

VOTE

den waard. Dit systeem heeft onlangs navolging gekregen in Wallonië, waar aan het einde van de legislatuur ook een dergelijke commissie werd opgericht. Op het niveau van de Kamer zijn er bepaalde vorderingen gemaakt. Denk bv. aan de hoorzittingen van burgers op basis van verzoekschriften. Maar die komen te laat en hun uitvoering zal moeten wachten tot de volgende legislatuur. Deze democratische vernieuwingen hebben geleid tot ontwikkelingen op bepaalde gebieden. Op Europees niveau was er de wens om jongeren bij het politieke leven te betrekken, waarbij gediscussieerd werd over stemrecht voor jongeren vanaf 16 jaar.”

Wat is er lokaal voelbaar na afloop van de legislatuur en wat moeten we verwachten?

Jean Faniel: “Idealiter moeten we kijken naar de hogere bestuursniveaus, zoals het Europese, federale, gewestelijke en gemeenschapsniveau. De lokale besturen moeten vaak het beleid van andere bestuursniveaus opvangen, en hebben daar zelf weinig of geen zeggenschap over. Ze spelen een rol in dit beleid en zijn er afhankelijk van. De slechtere levensomstandigheden van een deel van de bevolking zet de lokale besturen ertoe aan om het heft in eigen handen te nemen.

Zo is er bijvoorbeeld geen merkbare daling van de armoede. Integendeel, het aantal mensen met een leefloon stijgt. En helemaal als we de situatie vergelijken met 20 jaar geleden: de cijfers zijn over die periode verdubbeld. Hetzelfde geldt voor migratie, waar het beleid van de federale regering, dat bijna kan worden omschreven als een “niet-opvangbeleid”, de lasten verschuift naar de lokale besturen. Dit is duidelijk te zien in de weigering van de federale regering om enig verspreidingsplan te activeren. De concentratie van deze mensen drijft hen de straat op, vooral in Brussel. Bovenop de uitkomst van de vorige vraag zou ik willen toevoegen dat de rechtsstaat ondermijnd is, zoals blijkt uit de meer dan 8.000 veroordelingen van de federale overheid voor het niet opvangen van asielzoekers, ook door internationale rechtbanken.

In sommige gevallen is de opvangcapaciteit volledig verzadigd en kan de opvang van migranten niet meer in goede omstandigheden

gebeuren. Dat leidt tot een negatieve perceptie van immigratie en tegenstellingen tussen arme mensen van Belgische of buitenlandse origine, en versterkt deze nog. Extreemrechts heeft dit argument aangegrepen. Daarbij natuurlijk nog geholpen door het feit dat mensen die op straat leven meer kans lopen om in clandestiene en criminogene circuits terecht te komen. Maar het verband tussen migratie en criminaliteit, dat zo vaak wordt aangehaald door extreemrechts, is niet onvermijdelijk of vanzelfsprekend, net zoals drugshandel niet noodzakelijk het domein is van buitenlanders. En deze vraag wordt ook op een uiterst moeilijke manier gesteld aan gemeenten die machteloos lijken te staan. Het is veilig om aan te nemen dat, met de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur, deze zaken een prominente plaats zullen innemen in de verkiezingscampagne.

Een laatste element kenmerkend voor deze legislatuur zijn de besparingen. Vanaf het begin van de coronacrisis hebben de Europese instellingen de budgettaire dwangbuis losgelaten en in plaats daarvan de teugels wat laten vieren. Sinds begin 2024 worden echter opnieuw vrij strenge begrotingscriteria opgelegd. Gezien zijn schuldsituatie zal België waarschijnlijk nog meer gaan moeten besparen, wat gevolgen zal hebben voor de lokale besturen in de zojuist genoemde context van armoede, de migratiecrisis en de ontoereikende bestrijding van onveiligheid en drugshandel. Het risico bestaat dus dat ze minder middelen zullen hebben voor meer behoeften.”

Welke politieke trends tekenen zich af in de drie landsdelen? Zijn de opiniepeilingen die in deze periode voor de verkiezingen worden gepubliceerd betrouwbaar? Waren deze trends al aanwezig in 2019?

Jean Faniel: “Sinds de peilingen van 2019 zien we de onafwendbare en gestage opmars van het Vlaams Belang (VB), dat waarschijnlijk de grootste partij in Vlaanderen zal worden, en ongetwijfeld ook op Belgisch niveau. Sinds het einde van de jaren 1970 is extreemrechts in Vlaanderen sterk gegroeid, ondanks een terugval tussen 2007 en 2018, terwijl het aan Franstalige zijde zo goed als onbestaande is. Er zijn wel

wat pogingen om een nieuwe extreemrechtse partij op te richten. Bv. “Chez nous” aan Waalse kant. Zij zullen niet opkomen in Brussel, maar niets wijst er in dit stadium op dat dit initiatief succesvol zal zijn en dat ze erin zullen slagen zetels te winnen bij de verkiezingen van juni en misschien zelfs niet bij die van 13 oktober. We hebben nog steeds dezelfde tegenstelling in België. Het wordt ook steeds moeilijker om een meerderheid te vinden en een regering te vormen, op zowel het niveau van de deelstaten als op het niveau van de federale regering. En deze moeilijkheden zullen zich vooral voordoen in Vlaanderen, waar men wel eens een coalitie van zeer veel partijen nodig zou kunnen hebben om het cordon sanitaire te kunnen handhaven. In Wallonië blijven eenvoudige bi- of tripartiete regeringen mogelijk. Het cordon sanitaire zou in Vlaanderen ook doorbroken kunnen worden... hetzelfde scenario is federaal moeilijk voor te stellen. De N-VA, die in de peilingen achterop hinkt, is uiterst dubbelzinnig over de mogelijke deelname van het Vlaams Belang. Dan zijn er nog tal van kleine en middelgrote partijen. Daartoe behoort ook het Vlaamse equivalent van de PTB, de PvdA, die regeringspartijen als Open vld en zelfs GROEN zou kunnen inhalen. We lopen dus het risico in een heel bijzondere configuratie terecht te komen, die ook heel moeilijk te managen zal zijn, zowel voor de N-VA als voor de drie traditionele Vlaamse partijen, zelfs voor GROEN. Aan Franstalige kant zijn de peilingen wisselvalliger. De PTB komt er soms sterk uit, maar soms heeft de partij een relatief middelmatige score. De eerste plaats in Brussel lijkt ook nog geen uitgemaakte zaak te zijn: de MR, de PTB, misschien zelfs ECOLO en de PS? Het is duidelijk dat de partijen heel hard hebben gewerkt om hun lijsten samen te stellen en zichzelf op de eerste plaats te zetten, vooral bij de regionale verkiezingen en de federale parlementsverkiezingen. Nu, door dit te zeggen, hou ik rekening met het feit dat er vijf jaar lang peilingen waren. Als we de peilingen buiten beschouwing laten, zal de situatie in Vlaanderen nog steeds bijzonder explosief zijn, met omwentelingen die zeer groot kunnen zijn, zowel in de partijhiërarchie als in de scores van elke partij afzonderlijk.”

Wat zijn de overeenkomsten en verschillen met onze Europese burens?

Jean Faniel: “Opvallend is de opkomst van extreemrechts, die deze partijen in toenemende mate aanvoert.

We hebben dit gezien in Italië en in verschillende Scandinavische landen. We zien het in Nederland, waar Geert Wilders tot nu toe vergeefse pogingen deed om een regering te vormen. In

Frankrijk heeft het Rassemblement National de afgelopen jaren bij verschillende verkiezingen steeds meer stemmen gewonnen.

In België zal, zoals hierboven uitgelegd, het Vlaams Belang waarschijnlijk de grootste partij worden. Er zijn echter twee nuances. Ten eerste zal het Vlaams Belang niet noodzakelijk hoger staan dan 20 jaar geleden, toen het ongeveer 24% van de stemmen in Vlaanderen haalde. Maar deze keer zou er, in tegenstelling tot 2004, niemand voor staan.

Ten tweede zou Franstalig België een eiland blijven dat gespaard blijft van extreemrechts. Er zijn verschillende verklaringen waarom extreemrechts ten zuiden van de taalgrens uiterst zwak blijft: verklaringen die specifiek zijn voor extreemrechts, dat nog steeds verscheurd is, of verklaringen die verband houden met de reacties op extreemrechts, d.w.z. het politieke cordon sanitaire, het cordon médiatique, de zeer sterke strijd en sensibilisering door de civiele maatschappij, door antifascistische groepen, enz.

De verwachte opkomst van extreemrechts in het Europees Parlement zou niet zonder gevolgen blijven voor het functioneren van de Europese instellingen.

De woede van de boeren is ook iets dat we in heel wat landen zien. We hebben het onlangs opnieuw gezien in Frankrijk, Spanje, Duitsland en Polen, en we zien het in België. De timing verschilt lichtjes van land tot land, of zelfs in België van regio tot regio, waar Franstalige boeren eerder mobiliseren dan Vlamingen. Sommigen denken dat het al een tijdje aan het broeien is, maar we zien de repercussies op Europees niveau. Er zijn een aantal gedragsveranderingen, meer bepaald van de kant van Ursula

Von Der Leyen, de voorzitter van de Europese Commissie.

Tot slot, als laatste gemeenschappelijk voor alle Europese landen, is er de angst voor de toekomst. We zien die angst opduiken wanneer het gaat om de koopkracht, de energiebevoorrading, de klimaat- of veiligheidskwesties, of in het identiteitsvraagstuk.

In Vlaanderen is het belangrijkste verkiezings-thema migratie. Kort gevolgd door de identiteitskwestie. Ook in Frankrijk heeft het identiteitsvraagstuk een nieuw belang gekregen en we weten dat het Franstalige Belgische publiek bijzonder gevoelig is voor Franse media en politieke debatten."

Hoewel België een goede reputatie heeft op het vlak van pariteit, blijft het een feit dat veel vrouwen er tijdens hun mandaat de brui aan geven. Wat kan daaraan gedaan worden?

We zien ook dat veel mannen ontslag nemen. Maar ik ben het eens met de vaststelling dat we al heel wat hebben gedaan om de gelijkheid te bevorderen, ook al is die nog niet bereikt.

In het Brusselse gewest zijn er bijvoorbeeld ordonnanties aangenomen om meer vrouwen op kieslijsten te krijgen. Ik denk hierbij aan de invoering van het "ritssysteem", waarbij afwisselend een man en vrouw op de lijst staat. Deze verplichte afwisseling bestaat niet in Vlaanderen, op geen enkel niveau, noch bij de Duitstalige gemeenteraads- of gemeenschapsverkiezingen. Voorlopig bestaat het ritssysteem enkel in Wallonië en Brussel. Ook bij de Europese verkiezingen is er geen sprake van. We zien dus dat er ruimte is voor verbetering, want het

is aangetoond hoe effectief deze quota zijn voor de aanwezigheid van vrouwen in de politiek.

Wat het ontslag van vrouwen en mannen tijdens hun ambtstermijn betreft, ligt een deel van de oplossing in de materiële omstandigheden waarin ze hun mandaat uitoefenen. Daarnaast vormen ook de morele omstandigheden en de mentaliteit obstakels, aangezien er een zeker seksisme blijft bestaan. De betrokkenheid van vrouwen in de politiek hangt dus af van drie factoren: verkiezingsregels, attitudes en materiële omstandigheden. Wat deze laatste betreft, zouden min of meer succesvolle voorstellen voor politiek verlof opnieuw kunnen worden ingediend of op grotere schaal kunnen worden toegepast. Een ander gebied dat onderzocht zou kunnen worden, is het verzoenen van familiale verplichtingen - die momenteel zwaarder wegen voor vrouwen: het herschikken van de vergadertijden, het verbeteren van de kinderopvang. Het kan ook nodig zijn om te kijken naar de werktijden. Die kunnen worden verminderd om het voor iedereen gemakkelijker te maken om betrokken te raken bij vrijwilligerswerk en politiek.

> Zie ook

Lees in dit nummer ook het artikel over de verschillende memoranda over gendergelijkheid, waarin wordt teruggeblikt op enkele van de maatregelen die Jean Faniel aanhaalt.

> Overzicht van Alessia Messina, informatiebeheerder bij Brulocalis

WORDT ONZE DEMOCRATIE BEÏNVLOED DOOR DE MANIER WAAROP WE GEÏNFORMEERD WORDEN?

Voor dit dossier "Verkiezingen 2024" leek het ons interessant om de resultaten van een recente studie van het CRISP (*Centre de recherche et d'information socio-politiques*) te geven over de manier waarop Belgische burgers zich informeren - of niet informeren. Deze studie, getiteld "*Les sources d'information des Belges: usage, attitudes, questionnements*" onder de leiding van Bernard Cools (professor socio-economische structuren van de media aan de UCLouvain), brengt in kaart in welke mate de Belgische burgers zich vóór de verkiezingsperiode informeren over de intenties en verkiezingsbeloften van de verschillende politieke partijen en kandidaten.

Zij zijn kritischer en terughoudender als het op informatie aankomt. Bovendien zou de trend naar minder tekstuele en meer beeldgebaseerde informatie de emotionele kan vergroten en mogelijk angst oproepen: "Rauwe emotie wordt beter met het beeld gecommuniceerd, omdat de tekst door de taal bemiddeld wordt"², volgens een specialist in de psychologie van emoties.

Men heeft het meeste vertrouwen in de openbare omroep en radio, gevolgd door de geschreven pers. Paradoxaal genoeg genieten sociale media, hoewel ze op grote schaal worden gebruikt als informatiebron, niet hetzelfde vertrouwen. Bovendien vermijdt een minderheid, maar wel een niet onbelangrijk deel van de bevolking, namelijk mensen tussen 25 en 44 jaar en mensen met een laag of gemiddeld inkomen, nieuws, afhankelijk van of het nieuws wantrouwend, deprimerend is of zelfs angst oproept.

Tot slot geeft de studie een aantal manieren aan waarop we deze resultaten kunnen verbeteren en de Belgen kunnen helpen om informatie te gebruiken: informatie opsplitsen in verschillende thema's, investeren in andere mediavormen, nagaan hoe we informatie kunnen verwerken. Digitale media bieden bijvoorbeeld de mogelijkheid tot interactie met het publiek.

Het is de moeite waard om de democratische belangen te onderzoeken. A posteriori zou het interessant zijn om te bekijken of deze informatiemiddelen de kiesintenties beïnvloeden. Antwoord over een aantal maanden.

Het scherm is alomtegenwoordig

De studie toont aan dat de meeste Belgen zich liever via audiovisuele en gratis media informeren. Hun informatiebronnen zijn voornamelijk die op het scherm. Televisienieuwsbulletins en -programma's komen op de eerste plaats, gevolgd door websites, online kranten en sociale media. "De achteruitgang van de gedrukte pers gaat ongetwijfeld ook gepaard met een vermindering van de hoeveelheid informatieconsumptie, aangezien het al lang geweten is dat audiovisuele media veel minder informatie bevatten dan tekst".¹

Over het algemeen is het gebruik van informatiebronnen sterk gedaald en verschilt het naar leeftijd, sociale klasse en opleiding. Volwassenen tussen 18 en 44 jaar, mensen met een laag inkomen en mensen met een laag opleidingsniveau zijn minder geneigd om op zoek te gaan naar informatie.

Teruglopende interesse en vertrouwen

Dit kan enerzijds verklaard worden door het feit dat nog geen 50% van de Belgische burgers geïnteresseerd lijkt te zijn in nieuws, en dit geldt voor de twee grote taalgemeenschappen in het land, en anderzijds door het vertrouwen dat burgers hebben in de berichtgeving. Dat is bij de Franstaligen wat genuanceerder.

1. Vrij vertaald van: "Le déclin de l'utilisation de la presse imprimée va sans doute aussi de pair avec une diminution de la quantité d'information consommée, puisque l'on sait depuis longtemps que l'audiovisuel contient nettement moins d'informations que le texte". "On a calculé que vingt minutes de journal télévisé corresponderaient à trois colonnes d'un quotidien" (F. RICHAUDEAU, "La culture des mass media", *Communication et langages*, nr. 14, 1972, p. 74).

2. Vrij vertaald van "L'émotion brute passe mieux à travers l'image, car le texte est médiatisé par la langue". Olivier Luminet, "Les chaînes d'info en continu nous font beaucoup de tort", *L'Écho*, 4 november 2023, www.lecho.be.

> Meer info:

Lees de studie o.l.v. Bernard Cools, "*Les sources d'information des Belges: usage, attitudes, questionnements*", in de *Courier hebdomadaire* nr. 2583-2584 of op de site: www.crisp.be

> Philippe Delvaux, externe communicatie, en Valentine Snoeck, juridisch adviseur bij Brulocalis

EEN AANTAL PUNTEN VAN AANDACHT IN AANLOOP NAAR DE VERKIEZINGEN

In aanloop naar de verkiezingen heeft Brulocalis een aantal praktische fiches gemaakt over wat wel en niet kan tijdens de sperperiode. U krijgt in dit artikel een overzicht. De volledige fiches vindt u op www.brulocalis.brussels > tools (NB: dit deel van de site is voorbehouden voor de leden van Brulocalis)

> De aanplakking tijdens de kiescampagne is gereguleerd.

1. DE MEDEDELINGEN VAN DE LOKALE BESTUREN VOOR DE VERKIEZINGEN

De periode die aan verkiezingen voorafgaat, wordt geregeld door de ordonnantie van 12 juli 2012 betreffende de controle van de mededelingen en de imagobevordering van de lokale overheden tijdens de verkiezingsperiode.

De sperperiode

In de periode vanaf **de 95^e dag voorafgaand aan de verkiezingen** (op federaal, gewestelijk, lokaal of Europees niveau) tot de dag van de verkiezingen zijn de mededelingen van lokale overheden aan bepaalde regels gebonden.

Tijdens deze sperperiode zijn alle mededelingen, informatiecampaagnes of evenementen verboden die uitgaan van de **leden van het college van burgemeester en schepenen en de OCMW-voorzitter** en die:

- niet verplicht zijn op grond van een wettelijke of reglementaire bepaling;
- rechtstreeks of onrechtstreeks met publieke middelen gefinancierd worden; en
- ertoe strekken om het persoonlijke imago te bevorderen van een of meerdere leden van het college van burgemeester en schepenen, van

de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, van hun politieke partij of van iedere groepering van kandidaten die opgenomen zijn op dezelfde kieslijst.

Deze ordonnantie is van toepassing op alle verkiezingen en op alle leden van het college alsook op de OCMW-voorzitter, ongeacht of zij kandidaat zijn.

De begrippen mededeling, informatiecampaagne en evenementen

De begrippen mededeling, informatiecampaagne en evenement dienen ruim geïnterpreteerd te worden. In het bijzonder de volgende zaken worden door de ordonnantie beschouwd als een mededeling, informatiecampaagne of evenement voor imagobevordering:

- de **vermelding van de naam** van een kandidaat, met uitzondering van het gebruik van de functietitel of het gebruik van de afbeelding van een kandidaat in een mededeling of een informatiecampaagne, in ongeacht welke vorm, die niet nominatief gericht is aan een ruim publiek waarbij de boodschap niet uitsluitend objectieve informatie betreft maar de **verwezenlijkingen en acties van de betrokken persoon of andere mandatarissen van dezelfde politieke partij** in het bestuur van de gemeente of van het OCMW **positief belicht**;

- de al dan niet weerkerende **evenementen** georganiseerd op initiatief van een of meer leden van het college of de OCMW-voorzitter en **waarbij de persoon van de betrokkene voor het voetlicht geplaatst wordt** (met uitzondering van de functietitel);

- de **publicatie in het officiële gemeentelijk infoblad van meer dan één artikel** over of ondertekend door hetzelfde lid van het college of de OCMW-voorzitter **of van meer dan één foto** van diezelfde persoon. Het aantal berichten

of foto's in het officiële gemeenteblad is dus beperkt. Daarnaast wordt ook de invalshoek van deze mededelingen gereguleerd. Mededelingen die niet louter het evenement beschrijven maar die een persoon, team of politieke partij positief belichten, zijn namelijk verboden. Tijdens de verkiezingsperiode moeten het gemeenteblad en de website van de gemeente dus politiek neutraal, strikt informatief en gedepersonaliseerd zijn.

In de praktijk betekent dit dat **per mededeling nagegaan moet worden of ze verward kan worden met reclame** voor die persoon.

Het grote probleem van het verbod op het personaliseren van evenementen of van de mededelingen over die evenementen wordt echter, zonder oplossing, onder de aandacht gebracht in de parlementaire werkzaamheden van de ordonnantie: *"Het is inderdaad ingewikkeld om hetgeen als gedrag wordt beschouwd en niet op basis van objectieve criteria kan worden vastgesteld te codificeren."*

In de ordonnantie staat er *"onder meer"*. De opsomming in de ordonnantie is dus niet volledig en zou dus nog uitgebreid kunnen worden.

Het controlecollege

Als de regels inzake mededelingen tijdens de sperperiode overtreden worden, kan dat bij het Controlecollege aangehangig gemaakt worden.

Als het Controlecollege vindt dat de mededeling, de informatiecampagne of het evenement strekt tot het bevorderen van het persoonlijke imago van een lid van de plaatselijke overheid, rekent het de kosten van deze mededeling bij de verkiezingsuitgaven van de belanghebbende.

En buiten de pre-electorale periode?

Artikel 112 van de NGW bepaalt sinds 2014 dat de gemeente een gemeentelijk informatieblad op papier of in elektronisch formaat mag verspreiden, waarin de leden van het college van burgemeester en schepenen mededelingen kunnen doen over de uitoefening van hun ambt. In dat geval moet er in elke uitgave van dat blad ruimte voorbehouden worden, zodat de democratische politieke lijsten of fracties van de

oppositie de mogelijkheid krijgen om ook hun standpunt uit te drukken.

De toepassingsmodaliteiten van deze bepaling moeten vastgelegd worden in het huishoudelijk reglement van de gemeenteraad of in een aparte gemeentelijke verordening. Een commissie bestaande uit één vertegenwoordiger van elke democratische politieke fractie die in de gemeenteraad vertegenwoordigd is, zal eveneens belast zijn met het jaarlijks indienen van een verslag over de naleving van deze bepaling (en dit sinds 2016).

Deze bepaling is te allen tijde van toepassing en kan uiteraard bijzonder gevoelig liggen tijdens de verkiezingsperiode. De toepassing van deze bepaling is cumulatief met de toepassing van de bepalingen in de hoger genoemde ordonnantie van 12 juli 2012.

In het kort

Tijdens de sperperiode zijn de mededelingen van lokale overheden gebonden aan bepaalde regels en er dient op gelet te worden dat ze neutraal zijn. Het doel van de desbetreffende ordonnantie is om enerzijds de kandidaten op gelijke voet te plaatsen en anderzijds te voorkomen dat een mandataris publieke middelen aanwendt voor persoonlijke doeleinden.

Zie ook: een fiche op de site [verkiezingen.brussels.be](https://www.verkiezingen.brussels.be) "Gemeentelijke uitvoerende mandataris: communicatie tijdens de verkiezingsperiode Als de lokale uitvoerende mandataris kandidaat is voor een verkiezing: twee soorten wetgeving van toepassing".

2. VERKIEZINGSBORDEN

Een verkiezingsbord is een wezenlijk onderdeel van de kiescampagne. Er moeten daarbij evenwel een aantal regels in acht genomen worden naargelang het bord zich op het openbaar domein of op privéterrein bevindt.

Het Grondwettelijk Hof heeft een "recht op aan-

plakking" vastgelegd.

- op openbaar domein: op voorwaarde dat de betrokken overheidsinstantie de plaatsen waar affiches opgehangen mogen worden ter beschikking heeft gesteld en deze duidelijk schriftelijk heeft bekendgemaakt, en,
- op privé-eigendom: op voorwaarde dat de eigenaar daarvoor schriftelijk toestemming heeft gegeven.

Maar gedurende de wettelijk voorgeschreven periode, t.t.z. 3 maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen, verbiedt de wet van 7 juli 1994 politieke partijen, lijsten, kandidaten en derden die in hun naam verkiezingspropaganda willen voeren, om commerciële borden of affiches van welk formaat dan ook te gebruiken

Niet-commerciële borden en affiches mogen wel worden gebruikt, maar ze mogen niet groter zijn dan 4m².

Verkiezingsborden in de openbare ruimte

• Het Algemeen politiereglement (APR)

Artikel 38 van het gemeenschappelijk algemeen politiereglement voor de 19 Brusselse gemeenten verbiedt het aanbrengen, laten aanbrengen of plakken van affiches, folders, stickers, flyers, oriëntatiepijlen, enz. overal in de openbare ruimte of in de open lucht, die vanuit de openbare ruimte zichtbaar is en zonder toestemming van de bevoegde autoriteit en de eigenaar van de ruimte of door niet te voldoen aan de voorwaarden die de bevoegde autoriteit in de vergunning heeft vastgelegd.

Bij wijze van uitzondering staan gemeenten tijdens verkiezingen politieke partijen, lijsten en kandidaten gewoonlijk toe om hun affiches op te hangen op speciaal voor de verkiezingsperiode voorziene openbare informatieborden, waarop elke lijst een eigen plaats heeft met daarop zijn lijstnummer.

• Een specifiek gemeentelijk reglement

Uit hoofde van haar gemeentelijke autonomie kan de gemeente een specifiek gemeentelijk reglement aannemen waarin de beperkingen van deze aanplakking zijn vastgelegd.

In dit reglement kan vermeld worden dat elke lijst met vertegenwoordigers in de nieuw te verkiezen gemeenteraad evenveel ruimte krijgt op de gemeentelijke borden voor het ophangen van affiches. Een of meer andere borden of zones worden vrijgehouden voor lijsten die niet in de gemeenteraad vertegenwoordigd zijn, volgens een verdeelsleutel die door het gemeentebestuur wordt vastgesteld. Deze verdeelsleutel

kan variëren naargelang de lokale omstandigheden, maar garandeert dat alle betrokkenen over een redelijke hoeveelheid ruimte beschikken om hun affiches op te hangen.

In dit opzicht is het aangewezen om voldoende ruimte vrij te maken **voor lijsten die geen verkozenen hebben in de nieuw te verkiezen volksvertegenwoordiging**, aangezien het aanplakken van verkiezingsborden voor hen absoluut noodzakelijk is om zich bekend te maken bij de kiezers. De aanplakborden moeten gedurende een redelijke periode gebruikt kunnen worden, zodat de campagne effectief gevoerd kan worden, idealiter gedurende een periode die overeenkomt met de gereguleerde verkiezingsperiode, nl. 3 maanden voor de verkiezingen.

In het reglement staat ook vaak dat er geen affiches worden aanvaard die in strijd zijn met de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.

Wil je dit als lokaal bestuur in het reglement zetten, dan wordt het aangeraden om hier **voorzichtig** mee te zijn, aangezien het weigeren van het aanbrengen van verkiezingsaffiches zou kunnen worden gelijkgesteld met een vorm van censuur.

De reglementen kunnen ook het **ophangen** van verkiezingsaffiches regelen.

Wat het recht op aanplakken betreft, lijkt het belangrijk dat het gemeentebestuur op een of andere manier **duidelijk aangeeft waar** affiches mogen worden opgehangen.

We raden in elk geval aan om **genoeg borden te voorzien** waarop de affiches aangeplakt kunnen worden.

• Algemeen politiebepsluit van de minister-president van het BHG

Het is gebruikelijk dat de gouverneur van Brussel (wiens bevoegdheden zijn overgenomen door de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) een algemeen politiebepsluit uitvaardigt ter aanvulling van de gemeentelijke maatregelen.

Dit bepsluit, dat ongeveer 3 maanden voor de verkiezingen wordt uitgevaardigd, verbiedt het plaatsen van elk soort opschrift, affiche of flyer, evenals het vervoer van dergelijke voorwerpen voor verkiezingsdoeleinden tijdens de nacht (tussen 22u en 7u) tot de dag van de verkiezingen, en op de dag van de verkiezingen zelf, zowel in de openbare ruimte als op privéterrein.

Gemeenten zijn vrij om striktere verbodsbepalingen op te leggen in het kader van hun politiebevoegdheden, op voorwaarde dat ze dit motiveren. Dit hangt af van de omstandigheden van elke gemeente en is in overeenstemming met de noodzakelijke proportionaliteit bij het beperken van de vrijheid van meningsuiting in verkiezingsaangelegenheden.

Verkiezingsborden op privéterrein

Wat betreft de verkiezingsborden op privédoemein, **is het principe dat elke particulier vrij is om zijn of haar politieke mening te uiten via het plaatsen van verkiezingsborden.**

De overheid mag deze vrijheid niet inperken.

Gemeenten kunnen niettemin onrechtstreeks optreden via de uitoefening van hun **algemene politiebevoegdheden** krachtens artikel 135, §2 NGW. In principe worden politiebevoegdheden gebruikt om het toezicht op de openbare ruimte te regelen, maar ze kunnen zich ook uitstrekken tot de risico's die bepaalde situaties die zich voordoen in de privéruimte, kunnen opleveren voor de materiële openbare orde in de openbare ruimte.

In de praktijk lijkt het moeilijk om een dergelijk risico op verstoring van de openbare orde aan te tonen en bij het afwegen van de belangen die op het spel staan, weegt de politieke vrijheid van burgers zo zwaar door **dat het vrijwel onmogelijk lijkt om een beperking van verkiezingsborden in privéruimtes te rechtvaardigen, behalve in uitzonderlijke omstandigheden.**

In het kort

Een verkiezingsbord is een wezenlijk onderdeel van de kiescampagne. Er moeten daarbij evenwel een aantal regels in acht genomen worden naargelang het bord zich op het openbaar domein of op privéterrein bevindt.

3. VERKIEZINGSPROPAGANDA EN GESCHENKEN

In de fiche m.b.t. de verkiezingspropaganda wordt ook verteld wat wel en niet mag en ook daartussen, wat wel mag maar onder de verkiezingsuitgaven valt. De fiche geeft het wettelijk kader aan en kijkt naar de rechtspraak. De wetgever heeft nagelaten sommige concepten te omschrijven, wat de rechtspraak in casu de ruimte geeft om de grenzen af te bakenen.

In de 3 maanden vóór de verkiezingen wordt het gebruik van bepaalde publicitaire middelen

strikst verboden door de wet van 7 juli 1994. Zo is het ten strijktste verboden voor politieke partijen, lijsten, kandidaten, alsook derden die voor hen propaganda willen voeren om:

- geschenken of gadgets te verkopen of verspreiden;
- commerciële telefooncampagnes te voeren;
- reclamespots op radio, televisie of in de bioscoop uit te zenden;
- gebruik te maken van commerciële reclameborden of affiches;
- gebruik te maken van niet-commerciële reclameborden of affiches groter dan 4 m².

De wet definieert niet wat bedoeld wordt met "geschenken" of "gadgets". Deze termen worden daarom geïnterpreteerd door de Raad van State in het kader van verkiezingsgeschillen. De Raad van State nam daarbij afstand van een strikt terminologische benadering van het begrip geschenk of gadget, en koos voor een interpretatie die aansluit bij de bedoeling van de wet. Daaruit blijkt effectief dat de vraag niet zozeer is of er tijdens de verkiezingsperiode materiële zaken of voordelen worden verspreid of verkocht, maar wel of de verspreiding daarvan een **impact heeft op de uitslag van de verkiezingen.**

Concreet moet worden nagegaan, in elk geval, of de geschenken (of verkochte) materiële zaken en voordelen een significante geldelijke waarde hebben, en of de personen die ze ontvangen daadwerkelijk door deze zaken en voordelen zouden worden beïnvloed bij het uitbrengen van hun stem.

Het idee is dat het verspreiden van eender welk materieel voordeel verboden is indien het gaat om een vorm van steriele corruptie van de kiezer en als elk debat met de kiezer onmogelijk wordt door de materiële gunst die wordt aangeboden. Het geven van geschenken of gadgets is dus niet noodzakelijk een probleem als het object of voordeel, dat van bescheiden waarde is, een echte clash der ideeën niet in de weg staat - en zelfs niet als het daarin kadert.

In het kort

Niet elk "geschenk" wordt noodzakelijk-kerwijs als dusdanig beschouwd. Het is niet zozeer het materiële voordeel dat van belang is, maar wel de intentie van het geschenk. Enkel wanneer men de kiesintenties van de kiezer wil beïnvloeden, niet via een debat over ideeën, maar via potentieel verleidelijke goederen, spreekt van een illegaal geschenk of gadget.

4. VERKIEZINGSUITGAVEN

Elke kiezerslijst en elke kandidaat voor de gemeenteraadsverkiezingen mag niet meer dan een maximumbedrag uitgeven aan verkiezingspropaganda.

Maximumbedrag

De wet van 7 juli 1994 legt kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen een kader op met betrekking tot hun verkiezingsuitgaven. Deze wet legt een controle en een beperking van de uitgaven op drie niveaus op: per politieke partij, per lijst en per kandidaat.

Alle kiezerslijsten en alle kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen mogen namelijk niet meer uitgeven aan verkiezingspropaganda dan een maximumbedrag dat vastgelegd werd op basis van een verdeelsleutel zoals bedoeld in artikel 3 van de wet van 1994.

Het beschikbare maximumbedrag is afhankelijk van het aantal op de kiezerslijst ingeschreven kiezers in elke gemeente en wordt uiterlijk 40 dagen voor de verkiezingen meegedeeld door de minister-president van het BHG.

Beperkte en vastgelegde uitgaven voor verkiezingspropaganda

Alle uitgaven en financiële verbintenissen voor mondelinge, schriftelijke, auditieve en visuele boodschappen die erop gericht zijn het resultaat van een politieke partij, een lijst en hun kandidaten gunstig te beïnvloeden en die verricht worden tijdens een periode van **drie maanden voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen** worden beschouwd als uitgaven voor verkiezingspropaganda.

Deze regels gelden voor de kandidaten zelf, maar ook voor derden die campagne voeren voor de kandidaten. Deze bedragen zijn dus toerekenbaar, zelfs als ze door derden betaald worden voor politieke partijen, lijsten of kandidaten.

Uitgesloten uitgaven

Er zijn echter een aantal uitgaven uitdrukkelijk uitgesloten van het begrip uitgaven voor verkiezingspropaganda, zoals bepaald in de wet van juli 1994:

- het **verlenen van persoonlijke, onbezoldigde diensten** evenals het gebruik van een **persoonlijk voertuig**;
- de **uitgaven met betrekking tot de normale partijwerking** op nationaal of lokaal niveau, tenzij die uitgaven duidelijk uitzonderlijk zijn. Deze uitgaven mogen dus niet voor verkie-

zingsdoeleinden zijn en moeten geregeld en weerkerend zijn;

- **de publicatie in een dagblad of tijdschrift van redactionele artikelen of de uitzending over radio of televisie**, zonder betaling, vergoeding of belofte van betaling of vergoeding, op voorwaarde dat die publicaties op dezelfde manier gebeuren als buiten de verkiezingsperiode;
- **de uitzending of een reeks van uitzendingen over radio of televisie van verkiezingsprogramma's**, op voorwaarde dat vertegenwoordigers van de politieke partijen aan die uitzendingen kunnen deelnemen en dat het aantal en de duur ervan bepaald worden op basis van het aantal vertegenwoordigers van de politieke partijen in de wetgevende vergaderingen;
- **de kostprijs van periodieke manifestaties**, op voorwaarde dat ze niet uitsluitend voor verkiezingsdoeleinden georganiseerd worden en dat ze geregeld en weerkerend zijn qua organisatie en periodiciteit, tenzij de uitgaven kennelijk uitzonderlijk zijn. Een manifestatie wordt als geregeld en weerkerend beschouwd als de manifestatie de voorbije twee jaar één keer of de afgelopen vier jaar één keer om de twee jaar plaatsgevonden heeft;
- **de kostprijs van voor verkiezingsdoeleinden georganiseerde, niet-periodieke manifestaties waarvoor een deelnameprijs aangerekend wordt**, voor zover de uitgaven door de inkomsten, met uitzondering van deze uit sponsering, worden gedekt en het geen uitgaven voor reclame en uitnodigingen betreft. Als de inkomsten de uitgaven niet volledig dekken, moet het verschil als een verkiezingsuitgave aangerekend worden;
- **de uitgaven voor de aanmaak van internettoepassingen**, op voorwaarde dat die aanmaak op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels gebeurt als buiten de verkiezingsperiode.

Aangifte

Om te controleren of de maximumbedragen nageleefd worden, zijn de politieke partijen en de kandidaten verplicht om hun verkiezingsuitgaven en de herkomst van de daarvoor aangewende middelen aan te geven. De lijststaanvoerder moet bovendien de verkiezingsuitgaven van de lijst die hij aanvoert, alsook de herkomst van de daarvoor aangewende middelen aangeven. Giften van meer dan 125 euro vanwege natuurlijke personen worden alleen aanvaard als de identiteit van de schenker geregistreerd wordt. Aangiften moeten binnen dertig dagen na de verkiezingsdatum ingediend worden bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg. De akten van bewilliging en de aangiften worden

opgemaakt op specifieke formulieren die goedgekeurd zijn door de regering en die in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd zijn. Ze moeten ondertekend zijn door de kandidaten.

Controle en sancties

Tussen de 31e en 45e dag na de verkiezingen kunnen de kiezers vragen om de aangiften in te zien. De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg maakt een verslag op over de uitgaven van de politieke partijen. Dat verslag wordt tussen de 60e en 75e dag na de verkiezingen ter inzage gelegd bij de griffie. Na deze termijn bezorgt de voorzitter het Controlecollege de volgende documenten:

- de aangiften;
- het verslag;
- de eventuele opmerkingen van de kandidaten.

Het College heeft vervolgens 90 dagen (vanaf ontvangst) de tijd om de juistheid en volledigheid van de bezorgde informatie te controleren.

In geval van klachten is het Rechtscollege bevoegd. Klachten over de verkiezingsuitgaven van de lijsten en kandidaten moeten binnen 45 dagen na de verkiezingsdatum ingediend worden. Het Rechtscollege moet vervolgens binnen 90 dagen na ontvangst van de klacht een beslissing nemen.

Als het maximumbedrag aan toegestane verkiezingsuitgaven overschreden werd, kan het Rechtscollege de overtreders een boete opleggen. Die boete kan gaan van een eenvoudige oproep tot orde tot opschorting of zelfs ontneming van het mandaat.

In het kort

Elke kiezerslijst en elke kandidaat voor de gemeenteraadsverkiezingen mag niet meer dan een maximumbedrag uitgeven aan verkiezingspropaganda. Dat bedrag wordt uiterlijk 40 dagen vóór de verkiezingen meegedeeld door de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG).

> Coördinatie door Céline Mercier, Verantwoordelijke van de informatie- en communicatiedienst bij Brulocalis, en André Fernandes, Digital Communications Officer bij de CEMR.

WELK BELEID VOOR DE EUROPESE LOKALE BESTUREN NA 9 JUNI?

Op 9 juni zijn er Europese verkiezingen. Naar aanleiding van die stembusgang hebben we onze Europese koepelorganisatie CEMR (*Council of European Municipalities and Regions*) een paar vragen gesteld over de Europese legislatuur. Welke grote thema's hebben een impact gehad op de Europese lokale besturen en wat mogen we vooral verwachten voor de toekomst? Als voorzitter van de CEMR beantwoordde Gunn Marit Helgesen onze vragen. Ze is ook voorzitter van de Noorse vereniging van lokale en regionale overheden, gemeenteraadslid van Vestfold en Telemark, lid van het Congres van de Raad van Europa en vertegenwoordigt Noorwegen in de *World Council* en het uitvoerend bureau van UCLG (*United Cities and Local Governments*).

> Gunn Marit Helgesen, voorzitter van de CEMR

Welke conclusies kunnen we trekken uit de EU-wetgeving van de voorbije 5 jaar die volgens u een impact hebben op de lokale besturen?

Gunn Marit Helgesen: "De Europese Commissie onder leiding van Ursula von der Leyen had een ambitieuze politieke agenda waarin de nadruk lag op belangrijke politieke prioriteiten met een grote impact en directe gevolgen voor onze lokale en regionale gemeenschappen. De Green Deal, Europe's Digital Decade en de European Pillar of Social Rights zijn bijvoorbeeld belangrijke concrete beleidsmaatregelen

waarmee we het leven van mensen aanzienlijk kunnen verbeteren.

De Green Deal is een pakket van tientallen beleidsmaatregelen en wetsvoorstellen. Als voorzitter van de CEMR vind ik het goed dat er een holistische en sectoroverschrijdende aanpak wordt gehanteerd om te komen tot een duurzame transitie.

Gemeenten en regio's staan echter voor veel uitdagingen bij de uitvoering van het Green Deal-beleid en dito regelgeving. Ze hebben bv. te weinig technische en financiële middelen, er is geen doeltreffende meerlagige bestuurlijke samenwerking, er is heel wat administratieve rompslomp wat betreft verslaglegging en een rigide uitvoeringskader.

Zonder krachtige acties op lokaal en regionaal niveau kan de Europese Green Deal om tegen 2050 koolstofneutraal te zijn, onmogelijk gehaald worden.

In heel Europa geven lokale en regionale overheden 58% van de publieke klimaatuitgaven uit. Ze geven dus meer uit dan hun centrale regeringen. Bovendien blijkt uit de *analyse van de CEMR* dat zij de enige of gedeelde verantwoordelijkheid dragen voor 68,3% van alle aspecten die in de nationale energie- en klimaatplannen van de lidstaten aan bod komen, zoals de renovatie van scholen en ziekenhuizen of de aanleg van wind- en zonneparken.

Het regelgevend kader van de Green Deal moet flexibel zijn en afgestemd op de verschillende geografische en economische omstandigheden (geen one size fits all, risicogebaseerde aanpak). Europese en nationale regelgeving die lokale expertise en oplossingen ondersteunt en erkent, is niet alleen efficiënter maar ook politiek duurzamer omdat het de steun geniet van een bredere politieke meerderheid en de lokale gemeenschappen eigenaar maakt van de beslissingen die zij op hun grondgebied moeten implementeren".

Wat zijn volgens u de grootste successen van de EU?

Gunn Marit Helgesen: "Er zijn een aantal voorbeelden van hoe de EU toenadering heeft gezocht tot en nu beter samenwerkt met gemeenten en regio's. Dankzij politieke dialogen tussen de EU en lokale en regionale beleidsmakers, samenwerking op verschillende bestuursniveaus, thematische EU-wetgeving, nieuwe mogelijkheden voor rechtstreekse financiering en tools ter ondersteuning van de capaciteitsopbouw op lokaal niveau, kunnen enkele cruciale uitdagingen en behoeften van lokale en regionale overheden beter worden aangepakt.

Naast langdurige en waardevolle initiatieven zoals het *Burgemeestersconvenant*, het *PLAT-FORMA-programma* en de Europese sociale dialoog, zijn er nu ook recentere initiatieven,

zoals het Europese *Urban Initiative*, dat gemeenten ondersteunt met geld van het cohesiebeleid en innovatieacties in het kader van de stedelijke EU-agenda.

Brulocalis informeert en helpt u!

Het Europese Urban Initiative vertaalt zich onder meer in een aantal projectoproepen in onze subsidiedatabank (enkel toegankelijk voor de leden). Zo is er bv. [European Urban Initiative: intercollegiale evaluaties](#), een projectoproep die nog tot 30 april openstaat. Brussel is hier evenwel geen prioriteit. Wel voor [European Urban Initiative: Stad-tot-stad-uitwisselingen \(2023-2027\)](#). Hier is er geen deadline.

Indien u interesse heeft in dit programma, weet dan dat Brulocalis een **cel Europese projecten** in het leven heeft geroepen die haar leden (Brusselse gemeenten en OCMW's) moet helpen projecten op te zetten. Stuur gerust een mail naar het contactpunt met al uw vragen: dla@brulocalis.brussels.

Het is belangrijk dat commissarissen en lokale en regionale politici vaker rechtstreeks met elkaar overleggen over gezamenlijke prioriteiten zodat ze de lokale en regionale behoeften en uitdagingen kunnen bespreken en samen acties op touw kunnen zetten. Dit heeft commissaris Ferreira bv. gedaan over regionaal beleid, vicevoorzitter Dombrowski en commissaris Gentiloni over de *hervorming van de economische governance in de EU*, commissaris Ferreira over de toekomst van het cohesiebeleid¹ en commissaris Sefcovic over de uitvoering van de Green Deal.

De dialoog en de praktijk van multi-level governance werden concreet uitgetest en geïmplementeerd via het *Urban Agenda-initiatief*. Nieuwe lokale uitdagingen op belangrijke beleidsterreinen, variërend van luchtkwaliteit tot nieuwe jobs en vaardigheden en digitale transitie, zijn aangepakt. Deze aanpak, waarbij steden en gemeenten van verschillende grootte, maar ook regio's, lidstaten en de Europese Commissie betrokken waren, heeft bijgedragen aan de totstandkoming van beter EU-beleid en betere EU-regelgeving en aan het vinden van financieringsmogelijkheden die beter zijn afgestemd op lokale behoeften.

Vanwege de wereldwijde crises, de geopolitieke en economische ontwikkelingen en de technologische ontwrichtingen was nieuwe gerichte financiering nodig, zoals de *Recovery and Resilience Facilities* en het *Digital Europe Programme*, en ook meer wetgeving om de gevolgen voor de volksgezondheid en de economische en sociale gevolgen in Europa te kunnen aanpakken.

In veel EU-regelgevingsteksten is rekening gehouden met het standpunt van lokale en regionale overheden. Dat is bijvoorbeeld het geval in verschillende EU-voorstellen die deel uitmaken van het Green Deal-pakket, zoals de *Soil Monitoring Law*. Daarin is rekening gehouden met het subsidiariteitsbeginsel en overleg met lokale en regionale belanghebbenden, of de *richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen*, waarin nu het belang wordt erkend van de "wijkgerichte aanpak" voor de implementatie van alomvattende verwarmings- en koelingsoplossingen in de wijken. In de *Europese Territorial Agenda 2030* en in het ontwerpverslag over het cohesiebeleid 2014-2020 worden de lokale en regionale uitdagingen en behoeften ook benadrukt.

Wat is het eerste wat u in de volgende legislatuur gaat doen wanneer de Europese instanties geïnstalleerd zijn?

Gunn Marit Helgesen: "Ondanks al die positieve voorbeelden en praktijken om op voort te bouwen, denk ik dat er nog steeds behoefte is aan een duidelijke langetermijnvisie en een concreet beleid voor gemeenten en regio's op EU-niveau.

Het nieuwe Europees Parlement en de nieuwe Commissie moeten een politieke agenda opstellen waarin de lokale situatie op het terrein wezenlijk wordt meegenomen in de besluitvorming. Dit betekent vooral een versterking van het partnerschapsbeginsel in al het EU-beleid, vooral als het gaat om toekomstige EU-financieringsinstrumenten en investeringsbeleid, en een strikte toetsing van de subsidiariteit en evenredigheid van nieuwe richtlijnen en regelgeving die van invloed zijn op lokale en regionale aangelegenheden.

De implementatie van effectieve subsidiariteitsmechanismen is van vitaal belang om het beleid te verbeteren en vereist een grotere betrokkenheid van lokale en regionale overheden in alle stadia van het EU-besluitvormingsproces. Het is absoluut noodzakelijk om de samenwerking en coördinatie tussen de verschillende bestuursniveaus te bevorderen om openbare diensten te kunnen verlenen die op de behoeften van de burgers inspelen en Europa beter

wapenen tegen toekomstige crises. EU-beleidsmakers moeten erkennen dat lokale en regionale overheden een belangrijke rol spelen bij het bereiken van de ambitieuze EU-doelstellingen. EU-beleidsmakers moeten nauwer samenwerken met lokale en regionale overheden om kernprioriteiten te kunnen realiseren, bijvoorbeeld rond klimaat, energie, digitale transformatie en sociale rechten, en er daarbij voor zorgen dat subnationale uitdagingen en problemen voldoende worden erkend en aangepakt.

Zoals vermeld in de *CEMR call to action*, dringen we aan op een meer permanente dialoog tussen het Europees Parlement en de Commissie en de lokale en regionale overheden, vooral omdat er de komende jaren veel EU-wetgeving geïmplementeerd zal worden".

1. Het debat over het cohesiebeleid leidde onlangs tot de publicatie van een expertiserapport waarin onder andere wordt gewezen op de ontoereikendheid van de territoriale dimensie van bepaalde EU-beleidsmaatregelen. Zie ['Forging a sustainable future together: cohesion for a competitive and inclusive Europe - Report of the high-level group on the future of cohesion policy'](#), februari 2024.

> Coördinatie Céline Mercier, verantwoordelijke informatie- en communicatiedienst bij Brulocalis

EEN VERONTRUSTENDE POLITIEKE CONTEXT IN HEEL EUROPA

Aansluitend op de analyse van politicoloog Jean Faniel over de Belgische politieke situatie in 2024, hebben we gesproken met een verkozene uit een andere Europese stad om te zien of er bij onze Europese burens gelijkaardige tendensen zijn. Carola Gunnarsson, verkozene van de gemeente Sala in Zweden, en ook woordvoester van de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR) en vicevoorzitter van United Cities and Local Governments (UCLG), geeft haar kijk op de zaak.

Welke huidige politieke tendensen ziet u momenteel in Europa? Welke bedreigingen komen vaak ter sprake met uw Europese collega's?

Carola Gunnarsson: "Ik zie een negatieve evolutie op het vlak van gendergelijkheid, ik zie een groeiende xenofobie, ik zie aanvallen op de democratie en de democratische samenleving. Ik zie minder debatten over klimaatverandering. Daarover praten we als ik mijn collega's uit alle uithoeken van Europa ontmoet. Dit is alarmerend, maar tegelijkertijd motiveert het ons - lokale politici die het dichtst bij de burgers staan - om hard te werken om het tij te keren".

Er zijn de laatste jaren heel wat crisissen geweest (klimaat, corona, Oekraïne, energie, enz.), hoe denkt u dat de burgers daarop reageren en hoe kunnen de lokale autoriteiten hen bijstaan?

Carola Gunnarsson: "Door al deze recente crises maken mensen zich zorgen over hun toekomst en die van hun gezin. Mensen worden bang en zonderen zich af. Xenofobie neemt toe. Als lokaal bestuur hebben we de belangrijke taak om een zorgzame samenleving uit te bouwen waarin we voor onze burgers zorgen.

Informatie is heel belangrijk. Via sociale media wordt heel wat fake news verspreid. Als lokaal bestuur hebben we de plicht om te proberen onze burgers feiten en correcte informatie te geven. Dat kunnen we doen via onze eigen sociale media, maar ook door te zorgen voor ontmoetingsplaatsen, bijvoorbeeld bibliotheken. Ik denk ook dat het belangrijk is om onze burgers

de kans te geven om invloed uit te oefenen op hun eigen toekomst en die van hun gezin, maar ook op de toekomst van de samenleving. Als lokaal bestuur moeten we actief werken aan de inclusie van onze burgers".

Omdat in België nog hoofdzakelijk de stemplicht geldt, is de opkomst er vrij hoog. Er is echter nog steeds een deel van de bevolking dat niet deelneemt aan de verkiezingen. Wat doet u in uw land om meer mensen bij de verkiezingen en de lokale democratie te betrekken?

Carola Gunnarsson: "Stemmen is niet verplicht in Zweden. Toch was er bij de laatste verkiezingen in 2022 een opkomst van 84,2% voor de parlementsverkiezingen, 80,2% voor de verkiezingen van de regionale raad en 80,5% voor de gemeenteraadsverkiezingen. Om de vier jaar zijn er verkiezingen en alle verkiezingen vallen op dezelfde dag. Maar de opkomst daalt. We moeten ons dus echt inspannen om deze trend te keren. Een hoge opkomst is een belangrijk onderdeel van de democratie.

Het is allemaal een kwestie van vertrouwen. We moeten de dialoog tussen burgers en lokale politici stimuleren. We hebben plaatsen nodig waar burgers en politici elkaar kunnen ontmoeten en waar dit kan. We moeten ook werken met participatieve democratie en burgers betrekken bij het politieke proces".

De afgelopen jaren is er in België een grote migratie- en opvangcrisis geweest. Ziet u iets gelijkaardigs in Zweden of in andere landen? Wat is de impact op de bevolking volgens u? Wat moet/kan Europa doen?

Carola Gunnarsson: "Deze vraag kan op meerdere manieren worden bekeken. Veel van de vluchtelingen die de laatste tien jaar naar Zweden zijn gekomen, hebben hun plek in de samenleving gevonden. Denk bv. aan de vele Afghaanse jon-

> Carola Gunnarsson, Zweedse lokale verkozen en woordvoerder van de CEMR

geren die in 2015 naar Zweden zijn gekomen. Ze hebben hun studies afgerond en zijn nu aan het werk. Veel meisjes en jonge vrouwen die de afgelopen tien jaar naar Zweden zijn gekomen werken nu bijvoorbeeld als assistent-verpleegkundigen in de ouderenzorg. En we hebben ze nodig omdat onze bevolking steeds ouder wordt.

Maar - er is nog steeds een groep vluchtelingen en migranten die nog steeds geen Zweeds spreekt en daarom moeite heeft om een job te vinden. Dit veroorzaakt problemen in de samenleving. Het werkloosheidspercentage onder allochtonen is veel hoger (15,1%) dan onder autochtonen (5,1%). De reden hiervoor is een lager opleidingsniveau en het feit dat het tijd kost om je als vluchteling in een nieuw land te vestigen.

Een gevolg hiervan is toenemende uitsluiting, maar ook xenofobie en criminaliteit. Het is heel belangrijk om serieus werk te maken van inclusie en empowerment van vluchtelingen en migranten.

Wat we in Europa kunnen doen, is beseffen dat het onze plicht is om vluchtelingen op te vangen en hen een vreedzaam, vrij en waardig leven te bieden".

1. In Vlaanderen is er bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen geen opkomstplicht meer.

Extreemrechtse partijen zijn in veel Europese landen (Italië, Nederland, Frankrijk en Vlaanderen in België) aan een opmars bezig. Wat zijn volgens u de gevaren voor de Europese democratie?

Carola Gunnarsson: "Ik maak me grote zorgen over wat er gaat gebeuren met de democratie, met de mensenrechten en de gendergelijkheid. We zien dat de democratie ter discussie staat, dat de rechtsstaat in vraag wordt gesteld, dat homofobie en xenofobie om zich heen grijpen en dat het recht van vrouwen op hun eigen lichaam niet wordt gegarandeerd. De extreemrechtse partijen beschermen deze waarden niet!"

Laatste vraag, aangezien we het eerder in ons magazine hebben gehad over hoe vrouwelijke politici erin slagen lang in de politiek te blijven, wat is uw eigen recept? Wat zou u verkozen vrouwen kunnen aanraden?

Carola Gunnarsson: "Zoek een mentor met wie je moeilijke onderwerpen kunt bespreken. Iemand die je steunt en aanmoedigt in je rol als politica. Denk erom - het moet niet iemand van je politieke concurrenten zijn. Probeer iemand te vinden in een andere stad of in een andere branche.

Ten tweede voel je je als lokale politicus vaak erg eenzaam. Probeer deel uit te maken van een netwerk waar je je veilig en op je gemak voelt, een groep mensen die jou als mens kan steunen. Een groep mensen met wie je kunt gaan eten, een lekker kopje koffie kunt drinken of misschien samen een wandeling kunt maken. Onthoud dat empowered vrouwen andere vrouwen empoweren".

Machinale beplanting van bloemenweiden

Voor meer informatie of een offerteaanvraag, neem contact op met:

Distributeur Natura Locī
info@naturaloci.be

Tél: +32 488 25 05 35
www.ververexport.be

Ajoutez le maillon manquant à votre parcours professionnel

- MANAGEMENT - STRATÉGIE
- FINANCE - CONTRÔLE
- MARKETING - COMMUNICATION
- IT - DATA MANAGEMENT
- RH - PEOPLE MANAGEMENT
- SECTEUR PUBLIC
- ENTREPRENEURIAT

www.ichecformationcontinue.be

> **Philippe Delvaux, Verantwoordelijke voor externe communicatie bij Brulocalis**

PLEIDOOI VOOR MEER GELIJKHEID TUSSEN VROUWEN EN MANNEN IN 3 MEMORANDUMS

In de aanloop naar de verkiezingen van 2024 wordt er in meerdere memorandums een lans gebroken voor meer vrouwenrechten en meer gelijkheid tussen vrouwen en mannen. De *Conseil des Femmes Francophones de Belgique* (CFFB), de Vrouwenraad en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en mannen laten hun licht schijnen op wat zij van de komende legislatuur verwachten. Na de Internationale Dag voor de Strijd om Vrouwenrechten van 8 maart, willen we het hier hebben over drie tools om deze rechten te verdedigen. Drie memoranda in aanloop naar de komende verkiezingen. Omdat veel van de eisen elkaar overlappen, zullen we ze hier niet allemaal overlopen en ons beperken tot wat relevant is voor het lokale bestuursniveau.

PRIORITEITEN IN VLAANDEREN

In september 2023 heeft de Vrouwenraad laten weten wat voor haar de belangrijkste prioriteiten zijn voor de komende verkiezingen. Deze speerpunten zijn niet specifiek bedoeld voor het lokale niveau, maar dit niveau kan wel een aantal acties ondernemen via zijn sociaal beleid of via de OCMW's.

De eisen van de Vrouwenraad zijn principieel van aard en werden voor zover wij weten niet in een technisch memorandum gegoten. Het gaat om het volgende:

- Zorgen voor een evenwichtige en inclusieve vertegenwoordiging overall ter wereld: de Vrouwenraad roept op tot meer mechanismen om dit afdwingbaar te maken.
- Zorgen voor een gender- en cultuursensitieve gezondheidszorg: de Vrouwenraad vraagt om sensibilisering en bewustwording rond het eenzijdige gebruik van het witte mannenlichaam als medische norm bij zorgverleners, onderzoekers en in opleidingen.
- De abortustermijn naar 18 weken verlengen, zoals aanbevolen door het verslag hierover van het wetenschappelijk Comité van maart 2023.
- Menstruatiearmoede aanpakken
- Iedereen aan het werk: zodat er geen talent verloren gaat. Omkaderende maatregelen, zoals een kwalitatieve kinderopvang, zijn noodzakelijk.
- Het aantal kinderen per begeleider in de kinderopvang verlagen. Toegankelijke, betaalbare kinderopvang van goede kwaliteit is essentieel om vrouwen (en mannen) de kans te geven zich te richten op hun loopbaan of zorg. Werknemers in de kinderopvang moeten beter betaald worden en betere arbeidsvoorwaarden krijgen.
- De loon- en pensioenkloof dichten: vrouwen werken vaker deeltijds. Dit heeft een impact op de lonen en pensioenen en leidt tot een kloof tussen mannen en vrouwen op dat vlak. De Vrouwenraad vraagt om deze weg te werken.

- Gaan voor een rechtvaardige fiscaliteit. In de voorbije decennia was er een verschuiving van de belastingdruk naar groepen met een laag inkomen, en dus in het bijzonder naar vrouwen. De Vrouwenraad vraagt om een eerlijker belastingstelsel.
- Een veilige openbare ruimte creëren: Vrouwen zijn vaak slachtoffer van geweld en discriminatie in de openbare en online ruimte. De Vrouwenraad vraagt om een veilige omgeving te creëren waarin vrouwen vrij zijn om zich te uiten en vrijuit te bewegen.
- Een klimaatfonds oprichten: Vrouwen worden disproportioneel harder getroffen door de klimaatcrisis en de Vrouwenraad vraagt daarom om gendergelijkheid een plaats te geven in het klimaatbeleid. De Vrouwenraad pleit voor de oprichting van een nationaal en Vlaams fonds voor een rechtvaardige transitie. De middelen uit dit fonds moeten gebruikt worden voor investeringen in een duurzaam klimaatbeleid.

PRIORITEITEN AAN FRANSTALIGE KANT

Ter gelegenheid van Internationale Dag voor de Strijd om Vrouwenrechten heeft ook de *Conseil des Femmes Francophones de Belgique* (CFFB) zijn memorandum gepubliceerd voor de federale, regionale en Europese verkiezingen van 9 juni 2024.

Er wordt niet enkel gevraagd om de ministeries van Vrouwenrechten alsook de Interministeriële Conferentie "Vrouwenrechten" te bestendigen, maar er zijn ook een aantal eisen die gericht zijn aan de politiek en de administratieve overheid zelf.

Wat betreft *gender mainstreaming* en *budgeting* (analyse van alle vormen van overheidsuitgaven en -inkomsten vanuit een genderperspectief), dringt de CFFB erop aan dat **gender budgeting** wordt toegepast op **alle beleidsniveaus**, alsook in staatsdiensten met afzonderlijk beheer, overheidsbedrijven en instellingen van openbaar belang. Wanneer de begrotingen opgemaakt worden, is het ook nodig dat er op een becijferde manier wordt gekeken waar zich een onevenwicht bevindt, zodat dit weggewerkt kan worden. Zo wordt dit een echt preventief instrument en kunnen er genderstatistieken opgesteld worden. We herinneren eraan dat gender budgeting al enkele jaren is toegelaten in de Brusselse gemeenten. De laatste omzendbrief betreffende het opmaken van de begroting (CIRC 2023-12) voorziet expliciet in deze mogelijkheid (zie punt 1.6 van de omzendbrief). De CFFB moedigt toekomstige regeringen aan om een plan voor **gender mainstreaming** goed te keuren voor de duur van hun legislatuur, net zoals gebeurd is voor de periode 2019-2024. Dankzij *gender mainstreaming* wordt er systematisch rekening gehouden met gelijkheid tussen mannen en vrouwen en wordt dit een essentieel element bij de uitwerking van elke beleidsmaatregel.

De CFFB eist een betere omschrijving van seksisme en seksuele **intimidatie**, evenals een evaluatie van de acties die seksisme in de openbare ruimte tegengaan, zoals de opleiding van stadswachten of parkwachten, de verlichting in de openbare ruimte, het feit dat er rekening gehouden wordt met seksuele intimidatie in stedenbouwkundige projecten, enz.

Voor de rest zullen we hier niet het hele memorandum bespreken, vooral omdat veel van de eisen min of meer dezelfde zijn als die van de Vrouwenraad. We zullen hier focussen op een aantal eisen die ook op gemeentelijk niveau aangepakt kunnen worden.

Wat de **politiek** betreft, stelt de CFFB verschillende maatregelen voor. Sommige daarvan hebben eerder betrekking op het Brussels gewest, zoals de toepassing van het ritsprincipe (mannen en vrouwen afwisselend op de lijst) op alle kieslijsten. Dit komt dus neer op de afschaffing van de uitzondering die in het Brussels Gewest is voorzien voor de 2de en 3de plaatsen. De CFFB roept het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen ook op om het overheidsbeleid en nieuwe wetgeving te beoordelen vanuit het

perspectief van gendergelijkheid. Zo wil men er niet alleen voor zorgen dat meer vrouwen zich politiek engageren, maar tevens dat zij de politiek niet vroegtijdig verlaten. Dit kan gebeuren door een hervorming van de manier waarop regeringen en vergaderingen functioneren om te komen tot een beter evenwicht tussen werk en privéleven. Zo kunnen avondlijke vergaderingen afgebouwd of afgeschaft worden, kan er kinderopvang voorzien worden, enz.

Voor wat betreft de **administratie**, vraagt de CFFB om de mogelijkheid te bestuderen tot het opnemen van een clause inzake gendergelijkheid in overheidscontracten, en om zich te blijven inzetten voor de genderanalyse van ontwerpen van regelgeving. De CFFB vraagt ook om een eerlijke vertegenwoordiging van vrouwen en mannen op alle niveaus bij de overheidsdiensten, inclusief het topmanagement, en om ervoor te zorgen dat de jury's die beslissen over de aanwervingen evenwichtig samengesteld zijn op gendervlak. Daarnaast eisen zij de strikte toepassing van het principe van gelijke verloning, en dat gedwongen deeltijds werk vermeden wordt. Ten slotte vragen zij om een non-discriminatieclause op te nemen in de arbeidsreglementen van alle overheidsdiensten, zowel ten aanzien van de gebruikers als tussen werknemers onderling.

OP FEDERAAL NIVEAU: HET INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

Met het oog op de (federale) legislatuur 2024-2029 heeft het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen¹ ook een memorandum voor de politieke partijen gepubliceerd waarin het zijn prioriteiten op dit vlak uiteenzet.

Hoewel dit memorandum zich niet specifiek richt tot lokale overheden, leek het ons toch opportuun om enkele eisen van het Instituut te bekijken. De veranderingen waarvoor zij pleiten kunnen immers een impact hebben op de lokale samenleving.

Gendergelijkheid blijft een uitdaging, zeker wanneer we kijken naar het groeiende aantal meldingen van discriminatie op grond van geslacht of gender. In vergelijking met de voorgaande legislatuur lagen de verwachtingen in de huidige legislatuur (die nu op zijn einde loopt) veel hoger. We zijn ons als maatschappij, in de nasleep van de #MeToo-beweging, veel meer bewust van de omvang van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het bekende effect van een meer gelijke verdeling van huishoudelijke taken op de werkgelegenheid van vrouwen, of zelfs de verhoogde aandacht voor de genderdimensie in de gezondheidszorg, tonen de noodzaak aan om een ambitieus en effectief gendergelijkheidsbeleid uit te werken.

Het memorandum is opgebouwd rond negen assen. In vijf daarvan vinden we eisen terug die, hoewel ze

1. Het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen is een onafhankelijke openbare instelling met als missie het garanderen en bevorderen van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en van gendergelijkheid, het bestrijden van alle vormen van discriminatie of ongelijkheid op basis van geslacht en gender, en het toezien op de naleving van de wetgeving met betrekking tot de gelijkheid van vrouwen en mannen en gendergelijkheid.

gericht zijn aan de federale regering, ook nuttig kunnen zijn voor de gemeenten of de OCMW's.

In het hoofdstuk over **genderdiscriminatie**, vraagt het Instituut onder andere om de Genderwet verder uit te werken en te verbeteren. Zo moeten er bepaalde koninklijke besluiten aangenomen of aangepast worden, zoals deze over wezenlijke en bepalende beroepsvereisten, over positieve acties in de publieke sector, en over de levering van goederen en diensten die exclusief of essentieel bestemd zijn voor de leden van één geslacht. Ook moeten bestaande beschermingsmaatregelen en procedures met betrekking tot personen die geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag in een professionele context geëvalueerd worden. Daarnaast moet ook het wetgevend kader aangepast worden door de wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte te verduidelijken en te herzien, en door te voorzien in concrete regelingen voor alternatieve straffen, bewustmaking en voorlichting over seksisme. Tot slot moet er meer opleiding komen voor de betrokkenen en moet er een versoepeling komen van de procedure voor het toevoegen van de naam van elke ouder aan iemands huidige achternaam of het schrappen van een van beide namen...

De tweede as focust op de **strijd tegen gendergerelateerd geweld**, met inbegrip van seksueel geweld. Sinds 2001 werken alle niveaus van de Belgische politiek samen om deze vorm van geweld te bestrijden via het [nationaal actieplan in de strijd tegen gendergerelateerd geweld](#). Het maatschappelijk middenveld en organisaties op het terrein spelen hierin een belangrijke rol. Het antwoord op gendergerelateerd geweld ligt deels bij de [Zorgcentra na Seksueel Geweld \(ZSG\)](#)². Het instituut vraagt om de wet ter bestrijding van feminicides uit te voeren; om een betere bescherming en zorg voor slachtoffers, met inbegrip van kinderen; om de risicotaxatie gendergerelateerd geweld verder uit te werken, te uniformiseren, te versterken, te vereenvoudigen en deze te verspreiden onder alle professionals die te maken hebben met gendergerelateerd geweld; om te sensibiliseren rond schadelijke praktijken; om te zorgen voor wettelijke vervolging van plegers van gendergerelateerd geweld tegen vrouwen, gepleegd uit naam van cultuur, gewoonte, religie, traditie; en om

toegankelijke juridische bijstand voor slachtoffers.

Voor een **gendergelijke arbeidsmarkt en economie** wordt onder meer gevraagd om de economische onafhankelijkheid van vrouwen te verbeteren door de loon- en pensioenkloof weg te werken, met name door de EU-richtlijn over loontransparantie om te zetten. Ook moet er specifieke aandacht gaan naar kwetsbare groepen zoals vrouwen met een migratieachtergrond, kortgeschoolde vrouwen, oudere vrouwen, en vrouwen met een handicap. De systemen om werk en privéleven beter te combineren moeten ook versterkt worden, en er moeten bijkomende inspanningen geleverd worden om gendergelijkheid in besluitvormingsorganen en -posities te garanderen. Tot slot moeten er ook maatregelen genomen worden om een inclusieve en veilige werkomgevingen en werkcultuur te creëren.

Een andere as focust helemaal op **gender mainstreaming**.

Tot slot kunnen de eisen rond **transgender personen** op lokaal niveau gevolgen hebben voor de burgerlijke staat. Aan non-binaire personen moet de mogelijkheid gegeven worden om de genderidentiteit te registreren in het Rijksregister, de geboorteakte aan te passen, en het rijksregisternummer genderneutraal te maken. Ook de procedure tot wijziging van de gender/geslachtsregistratie moet vereenvoudigd worden.

Voor meer info

https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/downloads/memorandum_nl.pdf

Dit document is een eerste beknopte versie waarin de belangrijkste prioriteiten van het instituut worden voorgesteld. Er is een uitgebreider document voorzien waarin de engagementen meer in detail worden uiteengezet, maar deze tekst was nog niet beschikbaar op het moment van schrijven van deze tekst.

2. Voor dat van Brussel kan u bij het UMC Sint-Pieter terecht.

BRUSSEL CREEËRT EEN DIENST TER ONDERSTEUNING VAN GENDERGELIJKHEID IN DE SOCIALE EN GEZONDHEIDSSECTOR

Op 22 februari heeft het College van de Franse Gemeenschapscommissie een nieuwe "Dienst ter ondersteuning van gendergelijkheid" ter Promotie van de Gezondheid aangeduid. De komende 4 jaar zal de ASBL FEMMES & SANTE zich bezighouden met de begeleiding van de Sociale Sector in Brussel rond thema's in dat verband.

In maart 2023 heeft het College officieel haar nieuwe strategie ter Promotie van de gezondheid goedgekeurd. Deze strategie wil de burgers meer vaardigheden bijbrengen om hun eigen gezondheid en welzijn te verbeteren, risico's beperken en gezonde gewoontes promoten.

Nog al te vaak zien we dat er verschillen zijn tussen mannen en vrouwen op het vlak van gezondheid en welzijn. Gezondheidswerkers en maatschappelijk

werkers op het terrein beschikken soms niet over de middelen om deze transversale kwestie aan te pakken. Ook worden er gendergerelateerde vooroordelen opgemerkt. Waarom zijn de meeste daklozen mannen? Waarom zijn het vaker vrouwen die beroep doen op geestelijke gezondheidszorg? Waarom zijn er meer mannen "verslaafd aan de straat"? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat er meer vrouwen meewerken aan activiteiten rond bepaalde projecten? Dit zijn maar enkele van de uitdagingen waarmee de sector wordt geconfronteerd in de praktijk.

Het College heeft dus officieel beslist om een organisatie aan te stellen om deze verenigingen te ondersteunen en te adviseren over hoe ze hun acties kunnen verbeteren. De uiteindelijke bedoeling is om de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen te bestrijden, en om de levenskwaliteit voor iedereen te verbeteren. De aangestelde organisatie "Femmes et Santé" zal tot eind 2027 verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van de mensen op het terrein bij deze uitdagingen.

NGI
Nationaal
Geografisch
Instituut

IGN
Institut
Géographique
National

Geografische gegevens en diensten
Federale partner voor uw toepassingen
Integrator en geobroker

ngi.be

sales@ngi.be - Tel.: 02/629.82.82

Données et services géographiques
Partenaire fédéral pour vos applications
Intégrateur et geobroker

ngi.be

sales@ngi.be - Tél.: 02/629.82.82

> Philippe Delvaux, externe communicatie bij Brulocalis en William Verstappen, adviseur bij Brulocalis

HET KADASTER ONTHULD

De kadastrale inkomsten vaststellen, de vrijstellingen van onroerende voorheffing natrekken... allemaal belangrijke zaken voor de gemeenten, ook al hebben ze er geen zeggenschap over. Maar het kadaster gaat ook over andere dingen. Denk maar aan de uitwisseling van patrimoniumgegevens tussen verschillende overheidsinstellingen, waaronder de gemeentebesturen. De afgelopen jaren verloopt deze uitwisseling langs elektronische weg, via dienstenintegratoren opgezet door de gewesten en de federale overheid.

SUCCESSVOLLE MASTERCLASS "PATRIMONIUMDOCUMENTATIE"

Onder impuls van Brulocalis kwamen de gemeenten en OCMW's, de FOD Financiën, de CSPI (de CoördinatieStructuur van Patrimonium-Informatie), Brussel Fiscaliteit en Paradigm op 16 februari samen in de Iris Tower om te praten en te debatteren over het thema van patrimoniumdocumentatie (het vroegere kadaster). Deze masterclass bracht voor het eerst alle inhoudelijke partijen en instellingen samen rond het onderwerp.

DE WERKGROEP GEMEENTEFINANCIËN, WAAR DIT INITIATIEF AAN DE WIEG STOND

In Nieuwsbrief 135 hadden we een [special](#) rond de problemen en het werk van de werkgroep Gemeentefinanciën van de Conferentie van burgemeesters en Brulocalis. Aangezien de opcentiemen op de onroerende voorheffing goed zijn voor bijna een derde van de gemeentelijke ontvangsten, kwam de aandacht al snel op de vastgoedfiscaliteit te liggen.

Er zijn echter een aantal problemen gesignaleerd rond het invorderingstarief, de dode hand, de toegang tot gegevens en beperkingen in het werk van de aanwijzende schatters.

Bij het Gewest heeft men al snel oplossingen gevonden met Brussel Fiscaliteit, maar het was absoluut noodzakelijk om ook de diensten van het Ministerie van Financiën erbij te betrekken. In september 2023 legde Brulocalis in het kader van het [tweejaarlijks overleg](#) tussen de FOD Financiën en de verenigingen van steden en gemeenten de struikelblokken op tafel waarmee de gemeenten te kampen krijgen, en stelde voor om een evenement te organiseren om duurzame oplossingen aan te reiken. Na die over de personenbelasting in september 2022 werd op 16 februari 2024 een nieuwe masterclass georganiseerd. Bijna 80 mensen van gemeenten, OCMW's en alle betrokken diensten konden met elkaar praten, van gedachten wisselen en elkaar ontmoeten.

Na afloop van de besprekingen werden verschillende acties in kaart gebracht:

1. De dienst Opmetingen & Waarderingen (die instaat voor het kadaster) van de FOD Financiën werkt een plan uit voor het overleg met de gemeenten. Dit gebeurt samen met Brulocalis. Dit plan moet in samenspraak met de gemeenteontvangers worden uitgewerkt. Een eerste workshop zal zich toespitsen op de componenten voor het bepalen van de kadastrale inkomsten.
2. Versterking van de samenwerking en synergie met Brussel Fiscaliteit. Het is de bedoeling het proefproject van de Stad Brussel voor de verbetering van de kwaliteit van de gegevens voor het beheer van de onroerende voorheffing navolging te doen vinden in andere gemeenten.
3. Samen met de verantwoordelijken van FIDUS een overleg met de gemeenten organiseren om mogelijke nieuwe finaliteiten te definiëren (bijvoorbeeld toegang tot gegevens van Vivaqua of de Dienst voor Inschrijvingen van Voertuigen, enz.).
4. Een netwerk van aanwijzende schatters in het leven roepen op gemeentelijk niveau voor de uitwisseling van goede praktijken.

Geen twee zonder drie: na de personenbelasting en de onroerende voorheffing, komt er nog een nieuwe masterclass rond de btw.

WIE BEHEERT DE KADASTRALE AUTHENTIEKE BRON?

De **Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (AAPD)**, de vroegere naam van de kadastrale administratie, maakt deel uit van de FOD Financiën en beheert de uitgebreide documentatie met betrekking tot het patrimonium. In die hoedanigheid bepaalt het de kadastrale inkomsten. Een gesprek met **Els Dewulf**, beheerder van de dienst Opmetingen & Waarderingen.

Kunt u de structuur van uw administratie beschrijven en ons vertellen wie wat doet?

Els Dewulf: "Binnen de AAPD staat de **Administratie Opmetingen & Waarderingen** in voor het bepalen van kadastrale inkomsten voor de fiscus.

De elektronische uitwisseling van informatie bestaat pas ongeveer vijftien jaar. Er werken 150 mensen in 4 hoofdafdelingen. Binnen één daarvan, "Data Delivery", is de dienst Strategie, Klantenbeheer en Communicatie uw aanspreekpunt. Deze dienst vertaalt uw behoeften en wijst u de weg naar onze producten. Een andere belangrijke dienst is "Datamining", die grootschalige gegevensextracties bezorgt, bv. voor de gewesten, bv. Brussel Fiscaliteit, of gegevens voor het berekenen van de onroerende voorheffing. Maar het is ook deze dienst die reageert op tal van eenmalige verzoeken in het kader van parlementaire vragen. Tot slot wil ik nog de dienst Productie vermelden, die zowel kadastrale uittreksels als informatie bezorgt aan overheidsinstellingen, zoals het OCMW, de federale en lokale politiediensten, de pensioen-diensten en de dienst bevoegd voor personen met een handicap.

Overheidsdiensten moeten altijd eerst contact opnemen met de CoördinatieStructuur van PatrimoniumInformatie, kortweg CSPI. Zij sturen dan indien nodig uw vraag naar ons door".

Welke gegevens verstrekt u?

Els Dewulf: "Onze documentatiecatalogus is zeer uitgebreid: gegevens over percelen, eigenaars (aard van de rechten, aantal eigenaars per perceel, datum van verwerving of overdracht van rechten, enz.), bebouwing van percelen (aantal gevels, bouw- of renovatiejaar, enz.) en - uiteraard - fiscale gegevens met betrekking tot het kadastraal inkomen. In onze database staan ook alle geregistreerde huurcontracten. We hebben ook gegevens over verkoopprijzen, via onze ConsultImmo service, evenals hypotheekgegevens, tenminste voor diegene die gedigitaliseerd zijn. Tot slot zijn wij de authentieke bron van gegevens met betrekking tot het kadastraal plan".

Waarbij kan u de gemeenten helpen?

Els Dewulf: "We hebben een hele reeks statistieken, bijvoorbeeld over de kwaliteit van gebouwen, transactieprizen, het aantal en de aard van de huurcontracten in verschillende gemeenten, enz. En in de nabije toekomst zullen

we een interactief kaartproject uitrollen om alles wat visueel te maken.

Sommige gemeenten vonden een jaarlijkse update van hun kadastrale kaart niet genoeg, dus zorgen we nu voor een maandelijks update. Ons team van dataminers kan ook op maat gemaakte producten ontwikkelen voor uw gemeentebestuur.

Twee van onze andere projecten kunnen interessant zijn voor de OCMW's: een versie van ConsultImmo (genaamd CadInfo) die voor hen openstaat en die we hopen te voltooien tegen eind 2024. En een webservice voor patrimoniumgegevens in het buitenland".

> **Els Dewulf**, beheerder van de dienst Opmetingen & Waarderingen

DE COMPLEXE BEREKENING VAN HET KADASTRAAL INKOMEN

Wie kent de formules voor het berekenen van het kadastraal inkomen (KI)? Dit is een cruciale vraag, aangezien het KI bepalend is voor de onroerende voorheffing en een marginale invloed heeft op de personenbelasting. Uitleg van **Cédric Jacmain**, procesmanager - Dienst AAPD.

> **Cédric Jacmain**, procesmanager - Dienst AAPD.

Hoe wordt het kadastraal inkomen (her)gewaardeerd?

Cédric Jacmain: "Dit gebeurt wanneer er een **nieuw gebouw** wordt opgetrokken (bij de eerste ingebruikname), maar ook wanneer er sprake is van een **verandering van gebruik** of wanneer het **pand wordt gewijzigd**.

Een hele reeks factoren brengt ons ertoe het KI te herzien: de **burger die ons op de hoogte** brengt van veranderingen, onze experts die een **bezoek ter plaatse** brengen, en natuurlijk een van onze grootste bronnen: de **bouwvergunning** van de gemeente".

"Het onroerend goed kan al dan niet bebouwd zijn, het kan industrieel of residentieel zijn, het kan uitzonderlijke kenmerken hebben... of het kan in het buitenland gelegen zijn, wat betekent dat er een waarde moet bepaald worden en op-

genomen worden in de aangifte personenbelasting. Voor al deze gevallen hebben we evenveel waardebepalingsmethoden.

Voor **onroerende goederen** zijn er 4 methodes uit het Wetboek van Inkomstenbelastingen. Ze zijn trapsgewijs toepasbaar: de ene heeft voorrang op de andere".

Welke zijn die 4 methoden?

Cédric Jacmain: "De eerste methode, die steeds minder gehanteerd wordt, is nagaan of er voor het onroerend goed nog steeds een **huurovereenkomst** van kracht is **die sinds 1975 ongewijzigd is**.

Als dat niet het geval is, is de methode die tot nu toe het meest wordt gebruikt het **vergelijken** van onroerend goed met huurovereenkomsten die destijds bestonden.

Wanneer de referentie naar een vergelijkbaar pand te complex blijkt, bijvoorbeeld omdat het gebouw uitzonderlijk of van een industrieel type is, gebruikt een derde methode een **reconstructiewaarde** gebaseerd op de kosten van 1975.

De laatste methode ten slotte is van toepassing **wanneer de referentie naar 1975 niet relevant** is, bijvoorbeeld voor gebouwen die zijn gebouwd met behulp van recente bouwtechnieken.

En voor **gebouwen in het buitenland**, waar geen relevante vergelijkingen beschikbaar zijn, wordt de huidige marktwaarde gebruikt”.

Hoe werkt de methode met vergelijkingspunten?

Cédric Jacmain: “We moeten met veel criteria rekening houden en ik kan ze hier niet allemaal opsommen. Maar de belangrijkste zijn de locatie, die we vaststellen aan de hand van (een deel van) een straat, en de bouwvoorschriften, die je kunt vinden op [ConsultImmo](#) via Fidus. Dan zijn er nog de onderscheidende criteria voor appartementsgebouwen en huizen, stadswoningen, villa’s en wooncomplexen, isolatie, het aantal gevels, verdiepingen, badkamers, bewoonbare ruimtes, het aantal woningen, zolder-ruimte, het bouw- of aanpassingsjaar, de aanwezigheid van een garage, het verwarmingscomfort en de aanwezigheid van luxe afwerkingen. En, last but not least, de bebouwde oppervlakte op het gelijkvloers en op elke

verdieping, rekening houdend met het feit dat, zonder lift, die op de tweede verdieping en hoger in waarde dalen.

Dit alles geeft ons de best mogelijke schatting van wat we hadden kunnen krijgen voor de huur in 1975... waarvan we de 40% notioneel besteed aan onderhoud, aftrekken. Dit geeft ons het niet-geïndexeerde kadastrale inkomen”.

Wat is het kadastraal inkomen?

Het gaat hier om een **gemiddeld** inkomen en hangt dus af van de huidige marktwaarde. Het KI berust niet op een echte huurovereenkomst, maar op de huurprijs die een eigenaar **normaal** voor zijn eigendom zou kunnen krijgen. Het is ook normaal, en niet prohibitief, maar gebaseerd op een nettowaarde: dit is de huur die zou zijn ontvangen min de gemaakte kosten voor het eigendom en zijn beheer als een goede huisvader, deze laatste worden geschat op 40% van de huur. Ten slotte komt het overeen met een **jaar huur**.

Tot slot is het referentiejaar 1975, het laatste jaar van egalisatie, en wordt de waarde vervolgens **geïndexeerd**.

DE CSPI ORGANISEERT DE UITWISSELING VAN PATRIMONIUMINFORMATIE TUSSEN OVERHEDEN

De **CoördinatieStructuur van PatrimoniumInformatie (CSPI)**, die opgericht werd naar aanleiding van het samenwerkingsakkoord van 18 april 2014 en rechtspersoonlijkheid heeft, helpt de overheidsdiensten van de drie gewesten en de federale staat bij het beheer en de uitwisseling van patrimoniuminformatie. Benny Beusaert, projectleider bij de CSPI, vertelt er ons meer over.

Hoe werkt de CSPI?

Benny Beusaert: “De CSPI is eigenlijk een **coördinatiestructuur**: we brengen de gewesten, de betrokken administraties en de federale overheid samen om de **vrije elektronische uitwisseling van patrimoniuminformatie tussen instellingen te faciliteren en te professionaliseren**.

Wij hosten de authentieke bron evenwel niet (nvdr: zie het hoofdstuk over de AAPD eerder in dit nummer), noch zorgen we voor de technische oplossing voor deze uitwisselingen. Dat gebeurt door de dienstenintegratoren (nvdr: lees ons artikel over Fidus hieronder).

Sinds 2014 hebben we echter **een lijst gemaakt van de authentieke bronnen** waarmee we werken, en we werken deze lijst bij wanneer nodig”.

We hebben zelf maar 6 VTE in dienst, terwijl een ander deel van ons personeel bij ons wordt gedetacheerd door de belanghebbenden.

We werken in wezen als een netwerk, via **werkgroepen**, waarvan de belangrijkste zijn: de werkgroep lokale besturen, de juridische werkgroep (die met name werkt aan protocollen, d.w.z. de vereiste toegangsrechten), de werkgroep onroerende voorheffing, de werkgroep dienstenintegrator, enz. In onze werkgroepen zitten een honderdtal medewerkers, die ook van gedachten kunnen wisselen via onze forums, of kunnen communiceren met meer perifere spelers zoals de Federatie van Notarissen (Fednot)”.

Hoe kan men bij de CSPI aan patrimoniuminformatie geraken?

Benny Beusaert: “Elke instelling die toegang wil tot de CSPI, moet via de juridische werkgroep een protocol (een toegangsautorisatie) verkrijgen naargelang het doel van haar verzoek. Deze verplichte autorisatie vloeit voort uit het persoonlijk karakter van de gegevens die men wil kunnen inzien. En zo’n protocol opstellen neemt een aantal maanden in beslag. Eerst moet men bepalen wie toegang krijgt tot wat en vervolgens moet de toegang geïmplementeerd worden. Met andere woorden, als uw organisatie nog geen toegang heeft, vraag deze dan zo lang mogelijk van tevoren aan. Zestien Brusselse gemeentebesturen hebben momenteel al toegangsrechten.

Een aanvraag gebeurt via een Single Point of Contact. Dit loket onderzoekt de aanvraag en geeft ze door aan de partij waar de informatie zich bevindt”.

> Benny Beusaert, Project Manager, CSPI

Verschil CSPI-Fidus

Fidus is een Brusselse gewestelijke dienstenintegrator die zich dus **niet uitsluitend** bezighoudt met patrimoniale gegevens. De CSPI daarentegen is een **coördinatiestructuur** voor de openbare diensten van de **drie gewesten en de federale** overheid en houdt zich **uitsluitend bezig met patrimoniale gegevens**.

FIDUS, AL UW DIENSTEN IN ÉÉN TOOL

Voor de elektronische uitwisseling van patrimoniale gegevens wordt vaak een webservice gebruikt. In Brussel is dit de dienstenintegrator Fidus, die veel breder kan gaan dan alleen maar patrimoniale gegevens. Gesprek met Dominique Legrelle, projectmanager Fidus bij Paradigm.

Wat is Fidus?

Dominique Legrelle: "De uitwisseling van persoonsgegevens steunt op de toegang tot authentieke bronnen, die voor Brussel geregeld wordt door de ordonnantie betreffende de oprichting en de organisatie van een dienstenintegrator van 8 mei 2014. Het Gewest heeft deze taak toen toevertrouwd aan het CIBG, nu **Paradigm**. Deze ordonnantie moet herzien worden naar aanleiding van de invoering van de GDPR in 2019 en de verankering van het principe "Once Only", en daarna moet er ook nog het Brusselse Wetboek voor governance en gegevensbeheer komen".

Fidus, het specifieke IT-platform voor de elektronische uitwisseling van gegevens uit authentieke bronnen, is in het leven geroepen om deze uitwisseling in de praktijk te brengen: versleuteling, elektronische handtekening, controle van autorisaties door een bank van regels en traceerbare inzages.

Om toegang te krijgen tot het systeem is "privacy-autorisatie" nodig, waarbij wordt uitgegaan van "protocollen" die afhankelijk van het doel van het verzoek worden beoordeeld. Andere beveiligingsfuncties zijn algemene IT-beveiliging (identificatie en authenticatie worden verzorgd door **Csam**), versleuteling en de registratie van elk verzoek in een logboek.

De dienst bewonerskaarten kan bijvoorbeeld het adres van de burger uit het Rijksregister opvragen, maar niet zijn of haar geslacht, omdat dat niet relevant is voor dit proces".

> Dominique Legrelle, Project Manager Fidus, Paradigm

Wie gebruikt Fidus en waarvoor?

Dominique Legrelle: "Sinds 2014 moet elke Brusselse instelling die elektronisch gegevens moet uitwisselen met een andere instelling, of dat nu een Brusselse, federale, Waalse of Vlaamse instelling is, Fidus gebruiken.

Meer dan **110 administraties**, voornamelijk maar niet exclusief uit Brussel, gebruiken Fidus voor niet minder dan **zestig diensten**, waarvan de bekendste de toegang tot het Rijksregister en de Kruispuntbank van Ondernemingen zijn. In 2023 beantwoordde Fidus 40.000.000 vragen".

Waarvoor dient de Fidus online applicatie?

Dominique Legrelle: "Er zijn twee manieren om toegang te krijgen tot de webservice van de Fidus integrator. De eerste manier via een specifieke bedrijfsapplicatie die uw instelling heeft ontwikkeld als het vaak Fidus moet bevragen. Een voorbeeld hiervan voor de gemeenten is de Saphir-toepassing voor toegang tot het Rijksregister".

Maar als een instelling slechts eenmalig authentieke gegevens nodig heeft, zal ze geen speciale applicatie ontwikkelen. Dus werd Fidus Online ontwikkeld om in die situatie een koppeling te kunnen maken met Fidus.

Ik zou hieraan willen toevoegen dat zelfs burgers via een speciale applicatie in Fidus kunnen... wanneer ze Irisbox gebruiken. En sommige van deze aanvragen zijn gebaseerd op vrij complexe queries: een aanvraag voor een Brussel'Air premie bv., gebaseerd op een inschrijving, vereist dat Irisbox verschillende afzonderlijke authentieke bronnen tegelijkertijd bevraagt om de ontvankelijkheid van de aanvraag te beoordelen en de premie te berekenen. Deze operatie neemt slechts enkele seconden in beslag, terwijl men voor dezelfde aanvraag op de conventionele manier niet minder dan vijf verschillende instellingen had moeten aanspreken".

Hoe wordt een gebruiker geholpen?

Dominique Legrelle: "Paradigm biedt bijvoorbeeld een ondersteunende dienst om instellingen te helpen bij het verkrijgen van hun 'privacy-autorisaties'. Maar de medewerkers van Fidus kunnen ook diensten ontwikkelen zodra er een nieuwe behoefte ontstaat, een nieuwe authentieke bron opduikt of als gevolg van technologische ontwikkelingen"

Fidus en het kadaster

Fidus raadpleegt de federale **Consulting** webservice. Er zijn verschillende methodes beschikbaar: zoeken per criterium, per gemeente en NIS-code², per perceel om de eigenaar te vinden, per adres, enz.

Tegen het einde van het jaar zou een Brusselse versie van **myrent** (die toegang geeft tot geregistreerde huurcontracten) beschikbaar moeten zijn.

1. Het Brusselse Wetboek voor governance en gegevensbeheer is momenteel nog niet aangenomen. Het moet zorgen voor een wettelijk kader om het gebruik en de uitwisseling van gegevens te faciliteren, in overeenstemming met de wettelijke bepalingen rond gegevensbescherming.
2. Een numerieke code, ontwikkeld door Statbel, het Belgisch bureau voor de statistiek, toegewezen aan elke administratieve entiteit om de geografische referentie van de geproduceerde statistieken te vergemakkelijken.
De NIS-code bestaat uit vijf tekens:
  - Het eerste teken geeft het provincienummer aan.
  - De tweede geeft het nummer van het administratief arrondissement aan.
  - De laatste drie definiëren de unieke code van de gemeente binnen het arrondissement.

DE STAD BRUSSEL EN BRUSSEL FISCALITEIT: EEN MILJOENENSAMENWERKING

De Stad Brussel en Brussel Fiscaliteit hebben een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om de kadastrale gegevens te actualiseren. In het bijzonder willen ze bepaalde vrijstellingen van de onroerende voorheffing opnieuw bekijken. Drie vragen aan Fleur Fortems, Directeur van het Departement Begroting en Financiën van de Stad Brussel.

> Fleur Fortems, Directeur van het Departement Begroting en Financiën van de Stad Brussel.

Vertel ons meer over deze samenwerking

Fleur Fortems: "Een eerste overeenkomst met Brussel Fiscaliteit voor de bijwerking van de kadastrale gegevens werd in maart 2021 goedgekeurd door de gemeenteraad van de stad Brussel en werd snel verlengd tot december 2024.

Brussel Fiscaliteit leidde de aanwijzende schatters van de stad op³, verschaftte toegang tot haar databanken en stelde een lijst op van onroerende goederen die vrijgesteld zijn van onroerende voorheffing krachtens artikel 253 van het WIB⁴, waarvoor wij moesten nagaan of de voorwaarden nog steeds van toepassing waren. Onze aanwijzende schatters gingen de domiciliëringen en de gegevens van de Kruispuntbank van Ondernemingen na en gaven bij hun plaatsbezoeken voorrang aan hoge kadastrale inkomsten. Ze verzamelden informatie op het terrein: brievenbussen controleren, informatie verzamelen aan de onthaalbalies om de werkelijke bewoners te identificeren, foto's nemen om de dossiers te vervolledigen, enz. Vervolgens stuurden we de resultaten door naar Brussel Fiscaliteit".

Over welke panden ging het?

Fleur Fortems: "De meeste werden gebruikt voor openbare diensten: ze waren ingenomen door internationale organisaties, vertegenwoordigingen van andere landen, onderwijsdepartementen of erkende geloofsgemeenschappen, of door ziekenhuizen...

Maar sommige delen werden ook gebruikt voor huisvesting, bijvoorbeeld conciërgewoningen. Hier hebben Brussel Fiscaliteit en de Stad Brussel samen bepaald of deze al dan niet in

aanmerking komen voor vrijstelling van onroerende voorheffing. We hebben ook een pand geïdentificeerd dat eigendom was van de Belgische staat, maar dat al lang niet meer werd gebruikt voor openbare diensten en waarvan de vrijstelling dus kon worden ingetrokken".

Wat zijn de resultaten van deze samenwerking?

Fleur Fortems: "Dankzij de eerste overeenkomst in 2021 konden we 997 entiteiten controleren, waarvan 131 vrijstellingen geheel of gedeeltelijk werden herbekeken, wat de Stad jaarlijks ongeveer 4.000.000 euro aan opcentiemen opleverde.

De tweede periode van de overeenkomst, die nog steeds loopt, heeft betrekking op 210 entiteiten, waarvan er ongeveer veertig ten minste een deel van hun vrijstelling zullen verliezen, wat nog eens 1.000.000 euro aan opcentiemen per jaar oplevert".

Krijgt het voorbeeld navolging in andere gemeenten?

Tijdens de masterclass "Patrimoniumdocumentatie" op 16 februari bevestigde de directie van Brussel Fiscaliteit haar intentie om deze samenwerking ook naar alle gemeenten te willen uitbreiden. Daarbij moet ook Brussel Plaatselijke Besturen worden betrokken.

3. Een gemeentelijke aanwijzende schatter heeft tot taak de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (AAPD) - een dienst van de FOD Financiën - bij te staan in haar taak om de vastgoedgegevens bij te werken.

4. Art. 253 WIB: de kadastrale inkomsten van onroerende goederen die nationaal eigendom zijn, op zichzelf niet productief zijn en gebruikt worden voor een openbare dienst of in het algemeen belang, zijn vrijgesteld van onroerende voorheffing. De vrijstelling is onderworpen aan deze drie voorwaarden.

> Antoine Castadot en François Schapira, advocaten bij Yelaw

KLOKKENLUIDERS: NIEUWE REGELS MET BETREKKING TOT HET “INTERNE KANAAL” VOOR HET ONTVANGEN EN AFHANDELEN VAN MELDINGEN

In 2019 heeft de Europese Unie een richtlijn aangenomen ter bescherming van klokkenluiders (personeelsleden die melding maken van een integriteitsschending).

Voor de Brusselse openbare werkgevers werd deze richtlijn omgezet door een gezamenlijk decreet en ordonnantie van 27 april 2023. Deze tekst gaf de Brusselse executieven de taak om “de modaliteiten met betrekking tot de oprichting, de organisatie en de werking van het interne luik van het systeem voor de melding van een vermoedelijke integriteitsschending” te bepalen.

Op basis van deze bepaling heeft de Brusselse regering op 7 december 2023 een besluit goedgekeurd dat op 1 januari 2024 in werking is getreden. Het is deze tekst die we in deze bijdrage bespreken.

1. OVER WELKE WERKGEVERS GAAT HET?

Wat de plaatselijke besturen betreft, is het besluit van 7 december 2023 (samengevat) van toepassing:

- op gemeenten gelegen op het gebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- op intercommunales waarop het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toezicht uitoefent;
- op verenigingen gevormd door een of meer van de voornoemde instanties.

Het gaat (nog) niet om de OCMW's.

De vertrouwenspersoon integriteit moet worden **benoemd** door de overheidsdienst volgende op een interne oproep tot kandidaturen. Indien na deze interne oproep geen enkele vertrouwenspersoon integriteit kan worden aangesteld, kan een vergelijkende selectie worden georganiseerd overeenkomstig de statuten.

De vertrouwenspersoon integriteit moet beschikken over ten minste **drie jaar anciënniteit** binnen de overheidsdienst. Hij of zij mag tevens niet de functie uitoefenen van hoogste leidinggevende of mandataris bij de overheidsdienst.

De hoogste hiërarchisch geplaatste leidinggevende van de overheidsdienst moet zorgen voor de **zichtbaarheid** van de functie van vertrouwenspersoon integriteit en hij moet het bestaan, de identiteit, de beschikbaarheid, de toegankelijkheid en de opdracht van deze persoon kenbaar maken aan zijn personeel.

De hoogste hiërarchisch geplaatste leidinggevende van de overheidsdienst zorgt ook voor de autonome en efficiënte **uitoefening** van de functie van vertrouwenspersoon integriteit (bijvoorbeeld door hem alle middelen te geven die nodig zijn om zijn functie in volle vertrouwelijkheid uit te voeren, of hem in staat stellen de nodige tijd te besteden aan het uitoefenen van zijn functie).

Tot slot moet hij ook zorgen voor de **basisopleiding** die de vertrouwenspersoon integriteit moet volgen binnen het jaar volgende op de datum van zijn aanstelling. Deze opleiding bevat ten minste:

- een module met betrekking tot het rechtskader betreffende de rol van vertrouwenspersoon integriteit en zijn statuut;
- alsook een module met betrekking tot gesprekstechnieken.

> Antoine Castadot en François Schapira, advocaten bij Yelaw.

2. “INTERN KANAAL”: WAT MOET ER VOORZIEN WORDEN?

Het besluit legt op dat er twee aparte interne kanalen moeten worden voorzien: een kanaal voor het *ontvangen* van meldingen, en een kanaal voor het behandelen van meldingen.

2.1 Ontvangen van de meldingen

Het besluit voorziet dat een melding kan worden ontvangen door:

- ofwel de “vertrouwenspersoon integriteit”;
- ofwel door de “bevoegde interne auditdienst”.

2.1.1 Vertrouwenspersoon integriteit

Elke overheidsdienst **moet beschikken** over een of meer vertrouwenspersonen integriteit per taalrol. De overheidsdiensten kunnen ook gemeenschappelijke vertrouwenspersonen integriteit aanduiden.

Personen die bevoegd zijn voor het ontvangen van een melding kunnen genieten van **bescherming tegen vergelding** als gevolg van de melding (schorsing, tijdelijke buitendienststelling, ontslag, verandering van plaats van tewerkstelling, verandering van de werktijden, negatieve prestatiebeoordeling, enz.).

2.1.2 Bevoegde interne auditdienst

Dit is een onafhankelijke en objectieve dienst die een organisatie redelijke zekerheid verschaft over de mate van controle over haar activiteiten, advies geeft over hoe deze te verbeteren en helpt toegevoegde waarde te creëren. Deze dienst voldoet aan het Internationale Referentiekader van de Beroepspraktijken van de interne audit.

Deze dienst hangt af van een Auditcomité die de onafhankelijkheid van de interne auditdienst waarborgt en die rapporteert aan het bevoegde bestuursorgaan.

2.2 Behandelen van de meldingen

De bevoegde persoon/dienst voor de behandeling van de melding kan zijn:

- Ofwel de bevoegde interne auditdienst (het is hier mogelijk om de behandeling van de melding uit te besteden aan een auditdienst die de melding in naam van de overheidsdienst zal behandelen).
- Ofwel de bevoegde dienst bij de Brusselse ombudsman, voor de overheidsdiensten die niet beschikken over een interne auditdienst.

De vraag of de overheidsdienst al dan niet dient te beschikken over een interne auditdienst voor het behandelen van meldingen van klokkenluiders wordt niet duidelijk beantwoord door dit besluit. Wij zijn van mening dat de regelgeving wil dat elke overheidsdienst over een interne auditdienst beschikt die bevoegd is om meldingen te behandelen. Personeelsleden hebben in elk geval de mogelijkheid om zich te wenden tot de Brusselse Ombudsman als extern meldingskanaal (zie onze vorige bijdrage over dit onderwerp, over het "externe kanaal": <https://brulocalis.brussels/sites/default/files/2023-06/TUB-134-FR.pdf#page=30>).

De personen die bevoegd zijn voor de behandeling van de melding zijn ook beschermd tegen vergeldingen als gevolg van deze melding

3. HOE KAN EEN MELDING GEDAAN WORDEN?

Meldingen kunnen schriftelijk en/of mondeling (telefonisch of via een ander communicatiemiddel), maar ook anoniem worden gedaan.

Wanneer de melding mondeling wordt gedaan,

moet de persoon/dienst die intern bevoegd is voor het ontvangen van meldingen (de vertrouwenspersoon integriteit of interne auditdienst - zie hierboven) een schriftelijk bewijs van deze melding bewaren (behalve indien het gaat om een anonieme melding). De persoon/dienst die intern bevoegd is voor het ontvangen van meldingen moet een kopie van het schriftelijk bewijs van de melding overhandigen aan de melder, tezelfdertijd als de ontvangstbevestiging van de melding (zie hieronder).

De schriftelijke melding of het schriftelijke bewijs van de mondelinge melding bevat minstens de volgende elementen:

- de datum van de melding;
- de naam en de contactgegevens van de melder, behalve indien het gaat om een anonieme melding;
- de beschrijving van de vermoedelijke integriteitsschending;
- de datum waarop of de periode waarbinnen de vermoedelijke integriteitsschending heeft plaatsgevonden, plaatsvindt of zal plaatsvinden;
- de elementen op grond waarvan, op basis van een redelijk vermoeden, te goeder trouw kan worden aangenomen dat er sprake is van een integriteitsschending;
- de handtekening van de melder (behalve in het geval van een anonieme melding).

De persoon/dienst die bevoegd is voor het ontvangen van de meldingen, bezorgt aan de melder een ontvangstbewijs binnen de zeven dagen na de datum van de schriftelijke melding of van het bewijs van de mondelinge melding.

Elke melding moet binnen de zeven dagen na ontvangst van de melding door de vertrouwens-

persoon integriteit of de interne auditdienst, opgenomen worden in een register van integriteitsschendingen.

De melder kan een persoonlijk onderhoud vragen met de persoon/dienst die bevoegd is voor het ontvangen van de meldingen. In een dergelijk geval neemt een gedelegeerd lid van de interne auditdienst deel aan dit onderhoud, die binnen de 15 dagen na het verzoek moet plaatsvinden.

De persoon/dienst die bevoegd is voor het ontvangen van de meldingen kan de melder ook uitnodigen voor een gesprek om de vermoedelijke integriteitsschending toe te lichten (ten laatste 15 dagen na het bovengenoemde ontvangstbewijs). In een dergelijk geval neemt een gedelegeerd lid van de interne auditdienst deel aan dit onderhoud. Deze toelichting kan schriftelijk worden gegeven op vraag van de melder binnen de 15 dagen na ontvangst van de uitnodiging voor het onderhoud.

4. HOE WORDT DE MELDING BEHANDELD?

Zodra de melding is ontvangen, moet deze worden doorgestuurd naar de persoon/dienst die verantwoordelijk is voor de behandeling van de melding. In principe is dit de "interne auditdienst".

4.1 Voorafgaand ontvankelijkheidsonderzoek

De persoon/dienst die bevoegd is voor de behandeling van de melding moet eerst een voorafgaand ontvankelijkheidsonderzoek uitvoeren. Op basis daarvan stelt hij, uiterlijk binnen een termijn

van drie maanden volgend op het ontvangstbevel, een schriftelijk en gemotiveerd advies op over het gevolg dat moet worden gegeven aan de melding. Hij moet dit advies binnen deze termijn ook communiceren aan de melder.

Aan de melding kan een van onderstaande gevolgen worden gegeven:

- onontvankelijk verklaren bij gebrek aan voldoende elementen om te spreken van een redelijk vermoeden van een integriteitsschending;
- openen van een intern onderzoek (zie hieronder in punt 4.2);
- doorverwijzen naar de bevoegde dienst van de Brusselse ombudsman (wanneer er specifieke onderzoeksmiddelen nodig zijn of wanneer er een risico op belangenconflict bestaat).

De persoon/dienst die bevoegd is voor de verwerking van meldingen moet de hoogste hiërarchische verantwoordelijke van de betrokken instantie schriftelijk in kennis stellen van de opening van een onderzoek (of de bevoegde minister of staatssecretaris of het bevoegde bestuursorgaan indien er een redelijk vermoeden bestaat dat de verantwoordelijke betrokken is bij de vermoedelijke integriteitsschending) alsook de bevoegde dienst bij de Brusselse ombudsman.

De persoon/dienst die bevoegd is voor de verwerking van meldingen legt in het register vast welke acties werden ondernomen naar aanleiding van de melding.

Op elk moment kan de melder zich richten tot de bevoegde dienst bij de Brusselse ombudsman indien hij van mening is dat de behandeling van zijn melding door de persoon/dienst die bevoegd is voor de verwerking van meldingen, kan worden bemoeilijkt door een gebrek aan vertrouwelijkheid of garanties van onafhankelijkheid.

4.2 Verloop van het interne onderzoek

Indien er na afloop van het ontvankelijkheidsonderzoek wordt geconcludeerd dat er een intern onderzoek moet worden geopend, is het de taak van de verantwoordelijke van de interne auditdienst om een schriftelijke "onderzoeksopdracht" op te maken voor de vermoedelijke integriteitsschending. Deze onderzoeksopdracht moet bepaalde verplichte informatie bevatten, zoals de onderzoeksvragen. Deze opdracht kan schriftelijk worden gewijzigd.

Het onderzoek moet afgesloten worden binnen de drie maanden volgend op de kennisgeving dat er een onderzoek wordt geopend, maar kan met negen maanden worden verlengd om redenen die in het onderzoeksverslag naar

behoren worden gemotiveerd. Het onderzoek kan dus maximaal twaalf maanden duren.

De interne auditdienst is verplicht om de persoon die het voorwerp van het onderzoek uitmaakt, schriftelijk op de hoogte te brengen van bepaalde elementen, zoals de beschrijving van de vermoedelijke integriteitsschending, het recht om zich te laten bijstaan door een raadsman naar keuze, of het recht om in de loop van het onderzoek bijkomende onderzoekstaken te vragen.

Tijdens het onderzoek:

- De onderzoekers kunnen elke persoon die zij geschikt achten uitnodigen om een individuele verklaring af te leggen met het oog op het verzamelen van objectieve informatie en/of de betrokkenen confronteren met de bevindingen van het onderzoek die op hem/haar betrekking hebben. Deze persoon heeft het recht zich te laten bijstaan door een advocaat of een vakbondsvertegenwoordiger. Als de persoon personeelslid is van een overheidsdienst, dan mag hij/zij deze uitnodiging niet weigeren. De onderzoekers moeten een schriftelijk verslag opmaken van de verklaring;
- De melder kan op eigen initiatief of op verzoek, schriftelijk of mondeling, uitleg verschaffen over de vermoedelijke integriteitsschending.

4.3 Afsluiten van het interne onderzoek

Ter afsluiting van het onderzoek moeten de onderzoekers een verslag opstellen met daarin:

- hun bevindingen;
- hun beoordelingen om de feiten te bepalen en/of bewijselementen aan te voeren;
- de maatregelen die zij aanbevelen om de integriteitsschending aan te pakken.

De interne auditdienst kan het onderzoek separeren zonder gevolg indien er wordt geoordeeld dat het verslag voldoende elementen bevat om te besluiten dat de integriteitsschending zich niet heeft voorgedaan.

De interne auditdienst stuurt het schriftelijke verslag vervolgens door, zodat passende actie kan worden ondernomen:

- naar de hoogste hiërarchische verantwoordelijke van de overheidsdienst waar de vermoedelijke integriteitsschending werd gemeld (of naar de bevoegde minister of staatssecretaris of het bevoegde bestuursorgaan indien er een redelijk vermoeden bestaat dat de verantwoordelijke betrokken is bij de vermoedelijke integriteitsschending);
- naar het Auditcomité;

- naar de bevoegde dienst bij de Brusselse ombudsman.

De melder en de persoon die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, worden schriftelijk op de hoogte gebracht van het resultaat van het onderzoek door de interne auditdienst.

Indien de interne auditdienst in de loop van de procedure meent over voldoende aanwijzingen te beschikken om te concluderen dat er sprake is van een misdrijf of delict, dienen zij de procureur des Konings daar onverwijld van op de hoogte te brengen. De bevoegde interne auditdienst brengt hier ook de bevoegde dienst bij de Brusselse ombudsman schriftelijk van op de hoogte.

5. VERPLICHTING OM HET PERSONEEL TE INFORMEREN OVER HET BESTAAN VAN HET INTERNE KANAAL

De overheidsdiensten die gevisieerd worden door het besluit van 7 december 2023 vallen, moeten hun personeel informeren over de inhoud van het besluit en over het bestaan van het interne meldingskanaal. Ze moeten ervoor zorgen dat deze informatie permanent beschikbaar is op een zichtbare en toegankelijke plaats.

Hiertoe raden we aan om het arbeidsreglement aan te passen of een Policy op te maken met daarin de informatie die aan het personeel moet worden meegedeeld.

> Etienne Schoonbroodt, gemeentesecretaris van Oudergem

KLOKKENLUIDERS: PRAKTISCHE TOEPASSING IN OUDERGEM

Hoe wordt de nieuwe klokkenluiderswetgeving toegepast in de praktijk? In dit artikel bespreken we aan de hand van het praktijkvoorbeeld van de gemeente Oudergem de procedures en reglementen die aangepast of aangenomen moeten worden.

GEMEENTELIJKE REGELS INVOEREN OF AANPASSEN

Er moeten maar liefst drie gemeentereglementen aangenomen of aangepast worden om een optimaal kader te bieden op het vlak van klokkenluiders:

- een nieuw gemeentereglement dat de interne procedure voor de aangifte van fraude regelt;
- het administratief statuut;
- het arbeidsreglement.

De gemeente Oudergem heeft haar **gemeentereglement**¹ inzake het melden van een veronderstelde integriteitsschending als volgt aangepast:

- Hoewel dit bij de goedkeuring van het klokkenluidersreglement in oktober 2023 oorspronkelijk uitgesloten werd, kunnen meldingen vanaf nu anoniem gebeuren zoals het regeringsbesluit van 7 december 2023 voorschrijft.
- De Franstalige vertrouwenspersoon integriteit is ofwel een medewerker van de interne controledienst van zowel de gemeente als het OCMW, ofwel een persoon die aangesteld wordt na een ruimere interne oproep, ofwel een persoon die ter beschikking gesteld wordt door meerdere plaatselijke besturen. Voor de Nederlandstaligen is dat in Oudergem de hoogste ambtenaar van de Nederlandse taalrol, namelijk de gemeente-ontvanger.

Het **administratief statuut** omvat op zijn beurt vaak bepalingen met betrekking tot de discretieplicht, het beroepsgeheim of de eerbiediging van de hiërarchische lijn. De statutaire bepalingen moeten dus gewijzigd worden om uitdrukkelijk aan te geven dat de aangifte van fraude – via een interne melding of via een aangifte bij de Brusselse ombudsvrouw – geen plichtsverzuim vormt voor de ambtenaren.

Het **arbeidsreglement** bevat dan weer een lijst met ernstige redenen voor ontslag en voor de schending van de geheimhoudingsplicht, de discretieplicht of het beroepsgeheim. Het arbeidsreglement moet dus in twee opzichten aangepast worden: enerzijds – zoals in het administratief statuut – om te verduidelijken dat de melding van fraude geen ernstige reden of

professionele tekortkoming vormt, en anderzijds om de lijst van deze ernstige redenen en professionele tekortkomingen aan te vullen om sancties te kunnen opleggen aan:

- personen die uit zijn op vergelding ten aanzien van de klokkenluider;
- personen die de vertrouwelijkheid van de meldingsprocedure niet respecteren;
- personen die het onderzoek belemmeren;
- personen die opzettelijk een valse melding gedaan hebben die niet overeenkomt met de realiteit van de veronderstelde integriteitsschending.

BEPALEN TOT WELKE INSTANTIES MEN ZICH MOET RICHTEN

Er zijn verschillende advies-, onderhandelings- en besluitvormingsinstanties betrokken bij het proces voor de goedkeuring van de bovengenoemde nieuwe regels:

- het directiecomité;
- het overlegcomité gemeente-OCMW;
- het onderhandelingscomité vakbonden-werkgevers;
- het college;
- de raad.

In Oudergem bijvoorbeeld wordt de bepaling of **wijziging** van het **administratief** en **geldelijk statuut** van het personeel onder andere voorgelegd aan het **directiecomité**.

Wat het **overlegcomité gemeente-OCMW** betreft, moet rekening gehouden worden met

de organieke OCMW-wet. Artikel 42 van deze wet bepaalt het volgende: “*Het personeel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn geniet hetzelfde administratief en geldelijk statuut als het personeel van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is met inbegrip van de regels inzake de opleiding.*” Terwijl artikel 26bis §2 het volgende bepaalt: “*Over de volgende aangelegenheden kunnen de gemeentelijke overheden slechts beslissen indien zij vooraf zijn voorgelegd aan het advies van het overlegcomité:*

1° het vaststellen of wijzigen van het administratief en geldelijk statuut van het personeel, voor zover de desbetreffende beslissingen een weerslag kunnen hebben op de begroting en het beheer van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (...)”

Tot slot moeten **de statutaire wijzigingen en het aangepaste arbeidsreglement** ook voorgelegd worden aan het **onderhandelingscomité**. Een protocolakkoord (of een protocol van niet-akkoord) sluit de onderhandelingsprocedure af.

PRAKTISCHE TOEPASSING IN OUDERGEM

In de gemeentelijke regelgeving werden verschillende keuzes doorgevoerd in de versie die de gemeenteraad in oktober 2023 goedgekeurd heeft, namelijk:

- de keuze van een **verwijzing** zonder meer naar **de definities en principes van de ordonnantie** met betrekking tot het begrip personeelslid, vergelding, sancties en het beveiligingsniveau van de applicatie die online gezet kan worden voor de meldingen;

- de keuze om **leidinggevende ambtenaren** van de gemeente en het OCMW aan te stellen als **Franstalige vertrouwenspersonen**. In het Brussels Parlement werd een gelijkaardige beslissing genomen voor het personeel, terwijl zowel de gemeentesecretaris als de secretaris-generaal van het OCMW wettelijk verantwoordelijk zijn voor de interne controle. Voor de **Nederlandstaligen** wordt de gemeenteontvanger aangesteld als vertrouwenspersoon;
- de keuze om **een comité van vertrouwenspersonen** van de gemeente en het OCMW **op te richten** voor de behandeling van alle meldingen, ongeacht de instelling waarvan zij afkomstig zijn;
- de keuze om voortaan **anonieme meldingen** te aanvaarden, zoals toegestaan door de richtlijn.

Aangezien het besluit van de Brusselse regering van 7 december 2023 de leidinggevende ambtenaar uitsluit van de functie van vertrouwenspersoon integriteit, maar ook anonieme meldingen aanvaardt, werd het gemeentereglement dienovereenkomstig aangepast. Wat de vertrouwenspersoon integriteit betreft, verandert er echter niets voor de Nederlandstaligen en ook niet voor de OCMW-medewerkers.

De functie van vertrouwenspersoon integriteit kan ook gedeeld worden door verschillende overheidsinstanties die aan deze verplichting onderworpen zijn, behalve dan door het Brussels Gewest en de plaatselijke besturen, aangezien de gewestelijke overheidsdienst deze mogelijkheid uitgesloten heeft. Hoe dan ook, bij het schrijven van dit artikel had nog geen enkele gewestelijke instelling een vertrouwenspersoon integriteit aangesteld!

Aangezien het Gewest voorlopig geen opleiding gepland heeft, zullen de gemeenten en OCMW's wellicht zelf een opleiding op maat moeten organiseren.

COMMUNICATIE

Wanneer de regels goedgekeurd zijn, moeten ze nog meegedeeld worden aan de betrokkenen.

Mededeling van het arbeidsreglement

Voor arbeidsreglementen en alle wijzigingen daarvan geldt een vrij zware openbaarheidsregeling. Er moet aan vijf formaliteiten voldaan

worden om het arbeidsreglement tegenwerpbaar te maken ten aanzien van het personeel:

- 1. Een kopie bewaren op de werkplek, op elke arbeidsplaats waar de werkgever personeel tewerkstelt.**
- 2. Op elke arbeidsplaats op een zichtbare en toegankelijke plaats een bericht aanplakken met opgave van de plaats waar het arbeidsreglement geraadpleegd kan worden.** Elke werknemer moet op elk ogenblik en zonder tussenpersoon inzage kunnen hebben in het definitieve arbeidsreglement en alle wijzigingen daarvan.
- 3. Een kopie bezorgen aan elke werknemer en telkens als er wijzigingen aangebracht zijn.** Anders zijn de bepalingen in het arbeidsreglement niet tegenwerpbaar ten aanzien van de werknemer, zelfs als er een kopie van het arbeidsreglement beschikbaar is op de werkplek.
- 4. Mededeling aan de Sociale Inspectie.** Binnen acht dagen na de inwerkingtreding van het arbeidsreglement en van de eventuele wijzigingen daarvan bezorgt de werkgever een kopie aan de sociaal inspecteur – directiehoofd van de regionale directie van het Toezicht op de sociale wetten van het ambtsgebied waarin de maatschappelijke zetel (indien de werkgever een rechtspersoon is) of de **vestiging** (indien de werkgever een natuurlijke persoon is).

Deze regionale directie zal bevestigen dat zij de documenten goed ontvangen heeft en desgevallend het arbeidsreglement registreren en er een volgnummer aan geven.

Het arbeidsreglement (of de wijziging daarvan) moet neergelegd worden op www.arbeidsreglement.belgie.be.

- 5. Bekendmaking door aanplakking aan de gemeentelijke valven en vermelding in het register van bekendmakingen.** Tot slot moet het arbeidsreglement, zoals elk gemeentelijk reglement, bekendgemaakt worden via een affiche die door de secretaris en de burgemeester ondertekend is, en op de website van de gemeente. Daarnaast moet de bekendmaking opgenomen worden in het register van bekendmakingen op de dag zelf van bekendmaking, ondertekend door de secretaris en de burgemeester.

Specifieke communicatie voor de klokkenluidersregeling

“Beste collega's,

Ter informatie: de regels voor het melden van een integriteitsschending (klokkenluider) zijn nu van kracht. Ze zijn toegankelijk op de website: <https://www.oudergem.be/reglement-melding-veronderstelde-integriteitsschending>.

Het e-mailadres integrity@auderghem.brussels (alleen toegankelijk voor de Gemeenteontvanger en de referentiepersoon interne controle) is operationeel.

De Ontvanger en de Gemeentesecretaris zijn de contactpersonen en de klacht zal worden onderzocht door een commissie bestaande uit de Ontvanger, de Secretaris-Generaal van het OCMW, de juridisch adviseur van het OCMW en de Gemeentesecretaris.

Als het niet mogelijk is om de zaak intern via dit kanaal te melden, gezien de personen die waarschijnlijk betrokken zijn of de personen die mogelijk stappen ondernemen die schadelijk zijn voor de klager in de zaak in kwestie, kan contact worden opgenomen met de Brusselse Gewestelijke Ombudsvrouw:

- Een melding invoeren via het beveiligde meldingsportaal: <https://ombudsbrussels.integrityline.app/>
- Per **e-mail** op integriteit@ombuds.brussels
- **Telefonisch** op het nummer +32 2 549 67 00 (iedere maandag en donderdag van 14u tot 17u en iedere dinsdag, woensdag en vrijdag van 9u tot 12u)
- Op **afspraak** (per e-mail of telefonisch vastleggen) om een van onze onderzoekers te spreken

Deze regels beschermen de klager en zijn of haar anonimiteit, en leggen ook bindende verplichtingen op aan elke andere persoon die wordt ondervraagd in de procedure of op de hoogte is van een klacht om **mee te werken aan onderzoeken** en de **vertrouwelijkheid te respecteren**.”

De correspondentie met sollicitanten voor jobs in de gemeenten, met ontslagen medewerkers en met dienstverlenende bedrijven dient logischerwijs ook een vermelding te bevatten, waarin zij geïnformeerd worden over een beslissing met een impact op hun juridische situatie. Het gezamenlijk decreet en ordonnantie breidt het begrip 'personeelslid' immers in die zin uit¹.

1. Reglement betreffende de oprichting, organisatie en werking van de interne component van het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending op www.oudergem.be, reglement /human resources.

2. Art. 15. § 1. Onder «personeelslid» worden de volgende personen begrepen: **1°** werknemers en personen die, **anders dan krachtens een arbeidsovereenkomst, arbeid verrichten** onder het gezag van een ander persoon, met inbegrip van de vakbondsafgevaardigden; **2°** iedere persoon die werkt onder toezicht en leiding van aannemers, onderaannemers en leveranciers voor een instelling bedoeld in artikel 2, 1°, met inbegrip van de vakbondsafgevaardigden; **3°** auteurs van een melding, wanneer zij een integriteitsschending vermoeden via informatie verkregen binnen een inmiddels beëindigde werkrelatie **of tijdens de aanwervingsprocedure** of andere precontractuele onderhandelingen. Worden gelijkgesteld met personeelsleden bedoeld in het vorige lid: **1° zelfstandigen**; en **2°** aandeelhouders en personen die behoren tot het bestuurlijk, leidinggevend of toezichhoudend orgaan van een instelling bedoeld in artikel 2, 1°, met inbegrip van niet bij het dagelijks bestuur betrokken leden, alsook vrijwilligers en bezoldigde of onbezoldigde stagiairs.

> **Sophie Vandenberghe, adviseur bij Brulocalis**

HET PLAATSEN VAN SIGNALISATIE

De gemeentelijke of gewestelijke wegbeheerder moet wanneer hij signalisatie plaatst een aantal stappen doorlopen en ervoor zorgen dat de maatregelen transparant en consistent zijn. De signalisatie moet uiteraard conform de Wegcode zijn, moet het advies krijgen van de Raadgevende Commissie voor het Wegverkeer, goedgekeurd worden door de minister, ingevoerd worden in het esign-platform en moet ten slotte openbaar gemaakt worden. Een soms lange procedure die niet altijd even bekend is.

Elke gebruiker van de openbare ruimte zal het gemerkt hebben, te voet, op de fiets, in de auto of op de step: er is heel wat signalisatie en wegmarkering. Regelmatig worden deze door de wegbeheerder geplaatst, verwijderd en vervangen. Ze zijn er om het verkeer te organiseren en weerspiegelen het gewestelijke en/of gemeentelijke mobiliteits- en verkeersveiligheidsbeleid. Ze vertellen ons wat mag, wat niet mag, wat moet, waar we moeten parkeren en onder welke voorwaarden, enz. Ze bepalen de richting van het verkeer of leggen een maximumsnelheid op.

Deze signalisatie moet de Wegcode volgen, die voortvloeit uit de Conventie van Wenen en de Conventie van Genève. Deze overeenkomsten zorgen voor een zekere mate van uniformiteit tussen de verdragsluitende staten om het internationale wegverkeer te vergemakkelijken en de verkeersveiligheid te vergroten.

Terwijl de Wegcode zich meer richt op het gedrag van weggebruikers en de soorten signalisatie beschrijft, zijn de meer technische aspecten met betrekking tot de plaatsing van signalisatie vastgelegd in de Code van de wegbeheerder. Alle signalisatie moet daarom voldoen aan de Wegcode en de Code van de wegbeheerder.

Wanneer de wegbeheerder een weggebruiker een verbod of verplichting wil opleggen met behulp van signalisatie of markeringen, moet hij bovendien een aanvullend reglement uitvaardigen. Deze reglementen moeten worden goedgekeurd door de Raadgevende Commissie voor het Wegverkeer (RCWV) en door de minister van Transport en Mobiliteit. Het Brussels Gewest telt 20 wegbeheerders, wat coördinatie noodzakelijk maakt!

En sinds 2019 moet deze signalisatie ook ingevoerd worden in het esign-platform.

Laten we eens kijken wat dit allemaal betekent.

1. DE AANVULLENDE REGLEMENTEN

Terwijl algemene reglementen permanent zijn in tijd en ruimte en van toepassing zijn op een heel grondgebied - nationaal/regionaal - en op alle gebruikers (Wegcode, spoorwegreglement, enz.), zijn aanvullende reglementen specifiek van toepassing en bedoeld om de Wegcode aan te passen aan lokale en welbepaalde omstandigheden. Deze reglementen leggen een bepaalde verplichting of verbod op aan gebruikers op een specifieke locatie.

In de praktijk beschrijft een aanvullend reglement de uit te voeren maatregel (bijv. eenrichtingsverkeer, voorbehouden parkeerplaats, enz.), de plaats waar de maatregel geldt (straat X) en de manier waarop de maatregel wordt weergegeven (C1- en E19-borden, zonale signalisatie, enz.).

In het algemeen worden aanvullende reglementen voor maatregelen op gemeentewegen aangenomen door de gemeenteraad of het college en door de bevoegde gewestelijke minister voor maatregelen op gewestwegen.

In bepaalde gevallen heeft de gemeenteraad of het college echter het recht van initiatief. Dit betekent dat zij aanvullende reglementen kunnen uitvaardigen op gewestwegen en op kruispunten waar deze gewestwegen deel van uitmaken in plaats van de gewestelijke minister wanneer die laatste het nalaat.

Als een maatregel wordt ingevoerd door middel van zonale signalisatie, mag het aanvullend reglement betrekking hebben op gemeente- en gewestwegen. Een gemeente mag echter in geen geval aanvullende reglementen uitvaardigen die van invloed zijn op een andere gemeente.

Waarvoor moet ik een aanvullend reglement hebben?

Er moet een aanvullend reglement komen voor elke signalisatie/markering waarmee een **verplichting** of **verbod** wordt ingevoerd of opgeheven, en dit om **permanente** of **periodieke** verkeerssituaties te regelen. Er is dus geen aanvullend reglement nodig om een gevaar te signaleren of een richting aan te geven.

Een periodieke situatie is een situatie die van tijd tot tijd voorkomt, maar in bepaalde mate toch constant is (bv. een zondagsmarkt, een straat die elke zondag in de zomermaanden gereserveerd is voor spelen, enz.)

Tijdelijke, plotselinge of incidentele situaties mogen daarom niet het voorwerp zijn van aanvullende regelgeving. Hetzelfde geldt voor proefmaatregelen of de plaatsing van signalisatie in geval van een obstakel of werkzaamheden. Deze situaties vallen onder de nieuwe gemeentewet.

En als er geen aanvullend reglement is?

Als de gemeente of het Gewest geen aanvullend reglement heeft aangenomen voor maatregelen waarvoor een dergelijk reglement nodig is, kan bij een beroep de maatregel nietig worden verklaard. Er moet echter worden opgemerkt dat weggebruikers zich niet moeten afvragen of er al dan niet een aanvullend reglement is aangenomen. Zolang de signalisatie in overeenstemming is met de voorschriften, zijn ze verplicht deze te respecteren, of ze nu wel of niet onder een aanvullend reglement vallen.

1. Ordonnantie van 3 april 2014 betreffende de aanvullende reglementen op het wegverkeer en de plaatsing en bekostiging van de verkeerstekens.

2. DE RAADGEVENDE COMMISSIE VOOR HET WEGVERKEER (RCWV)

Zodra de gemeente of het Gewest een aanvullend reglement heeft aangenomen, moet dit eerst voor advies worden voorgelegd aan de RCWV.

Historiek en samenstelling

De raadgevende commissies werden eind jaren 1960 in het leven geroepen om in bepaalde regio's van het land advies te geven over het verkeer en het parkeren. Ze waren samengesteld uit vertegenwoordigers van de gemeenten, de gewesten en de federale overheid. In 2009 verdwenen de commissies als gevolg van de regionalisering. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd echter duidelijk dat er een platform nodig was om de maatregelen van de 19 gemeenten en van het Gewest op elkaar af te stemmen en te coördineren.

In 2014 werd de Raadgevende Commissie voor het Wegverkeer bij ordonnantie opgericht¹. Deze bestaat uit de burgemeesters van de 19 Brusselse gemeenten of hun afgevaardigden, een vertegenwoordiger van de cel verkeersveiligheid van de Directie Strategie van Brussel Mobiliteit, een vertegenwoordiger van de signalisatiecel van de Directie Beheer en Onderhoud van de Wegen van Brussel Mobiliteit, een vertegenwoordiger van het Gewestelijk Parkeeragentschap, een vertegenwoordiger van de MIVB en twee vertegenwoordigers van de minister van Openbare Werken.

De hoofden van de lokale politiekorpsen van de 6 Brusselse politiezones of hun afgevaardigden, evenals een vertegenwoordiger van het Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw (OCW) worden uitgenodigd om de vergadering bij te wonen.

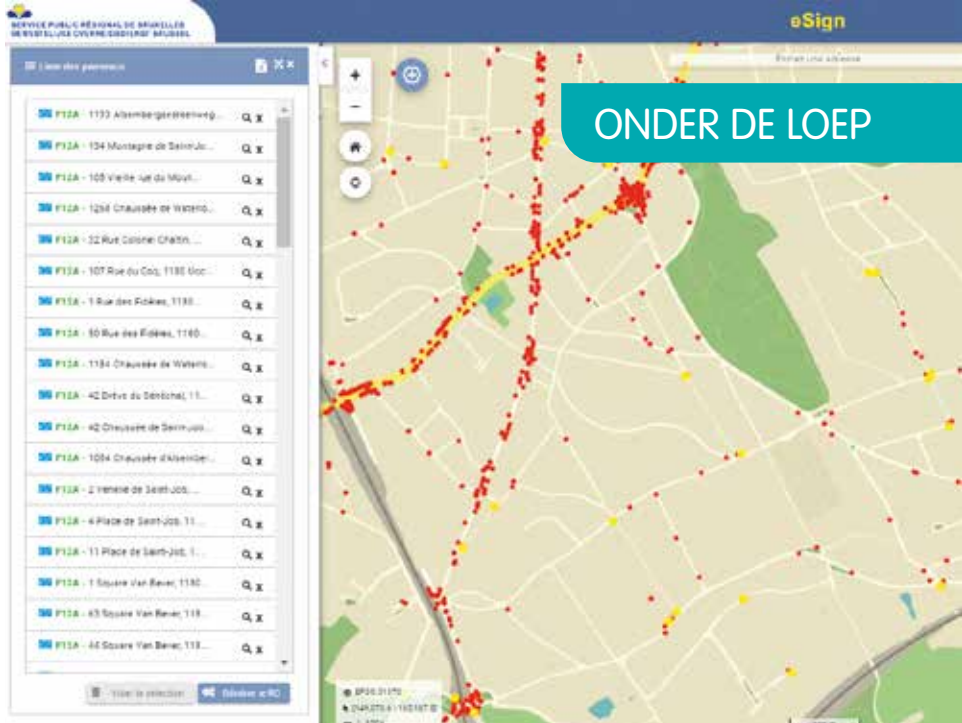
De commissie wordt voorgezeten door een burgemeester benoemd door de Conferentie van burgemeesters en het secretariaat wordt verzorgd door Brulocalis.

Rol en werking

De RCWV is belast met het uitbrengen van advies over maatregelen die moeten worden genomen met betrekking tot het wegverkeer en het parkeren van voertuigen.

De aanvullende reglementen die door de gemeenteraad of het college en/of door de bevoegde minister worden uitgevaardigd, zijn bijgevolg onderworpen aan het advies van de RCWV. De adviescommissie ziet erop toe dat de maatregelen op de wegen van de 19 gemeenten en die van het Gewest coherent zijn. Een maatregel kan immers een impact hebben op de mobiliteit of de verkeersveiligheid in een naburige gemeente of op een gewestweg.

In deze fase wordt ook de signalisatie op elkaar afgestemd. De RCWV onderzoekt de manier waarop de maatregelen worden aangeduid. Hoewel de signalisatie in overeenstemming moet zijn met de Wegcode en de Code van de wegbeheerder, worden er soms fouten gemaakt.

Daarom vindt er elke maand een elektronische overlegvergadering plaats over de aanvullende reglementen.

Het advies van de commissie is niet bindend, maar de minister baseert zijn of haar beslissing erop. Vanaf het moment dat de RCWV het aanvullend reglement krijgt, heeft de minister 45 dagen de tijd om de maatregel goed te keuren of af te wijzen. Als er geen reactie van de minister komt, wordt het reglement geacht te zijn goedgekeurd en kan het in werking treden nadat het onder de aandacht van het publiek is gebracht door het plaatsen van een kennisgeving².

De RCWV brengt haar leden ook samen om eventuele problemen te bespreken, advies te geven over bepaalde gewestelijke verkeersreglementen of parkeerreglementen, aanbevelingen te formuleren om de signalisatie in het hele Gewest op elkaar af te stemmen, enz. De commissie zal bijvoorbeeld zeker meewerken aan de redactie van de herwerkte Code van de wegbeheerder en heeft in 2019 hier al werk van gemaakt. Ze heeft ook aanbevelingen gedaan waarmee rekening is gehouden bij het herschrijven van de Wegcode.

3. DE DATABASE ESIGN

Sinds 2019 moeten gemeenten en het Gewest hun signalisatie en bijbehorende aanvullende reglementen invoeren in esign³.

Maar wat is het esign-platform? Nee, het is geen steunpunt voor de elektronische handtekening, maar een platform voor alle signalisatie (verticale signalisatie en markering) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het heeft de vorm van een kaart waarop de signalisatie staat. Tot nu toe bestond er nergens een duidelijke inventaris van alle signalisatie. Zelfs de wegbeheerders wisten soms niet goed wat er op hun eigen wegen stond. Het is nu echter erg nuttig om hier kennis van te hebben en een inventaris te hebben voor zowel gemeente- als gewestwegen. Hiermee kan onder andere de signalisatie op de openbare weg worden gestroomlijnd, kunnen fouten of ontbrekende signalisatie worden opgespoord, kan onderzoek worden verricht over bv. parkeren, kunnen projecten zoals ISA ("Intelligent Speed Adaptation") worden voorbereid, kunnen woonwijken worden vermeden bij het berekenen van routes (Google Maps, gps, enz.) of kan het zelfs een hulpmiddel zijn bij het onderhouden of vervangen van oude signalisatie. Het platform kan ook worden gebruikt om allerlei zoekopdrachten uit

te voeren, zoals naar alle voor PBM's voorbehouden plaatsen, alle signalisatie op een bepaalde weg en de geldende of ingetrokken aanvullende reglementen.

Behalve dat esign alle signalisatie op één plaats samenbrengt, biedt het ook hulp bij het opstellen van aanvullende reglementen en dient het als platform voor het doorsturen ervan naar de RCWV.

Hoewel het gebruik van esign verplicht is, moeten we vaststellen dat nog niet alle wegbeheerders de stap hebben gezet, vaak door een gebrek aan mankracht. Maar beetje bij beetje groeit het platform en geeft het een steeds nauwkeuriger beeld van de signalisatie in Brussel. Versie 2.0 van esign is al klaar en wacht om in productie te kunnen gaan. In de tussentijd, tegen eind maart 2024, zullen er aanzienlijke verbeteringen zijn aangebracht zodat gebruikers het gemakkelijker kunnen gebruiken.

Met de RCWV en het esign-platform staat de conformiteit van de signalisatie weer op het voorplan en krijgen de aanvullende reglementen (verplicht, niet te vergeten!) weer de plaats die ze verdienen. Gezien de hyperverstedelijkte realiteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het feit dat de gemeente- en gewestwegen in meerdere aangrenzende gemeenten doorlopen, is het belangrijk dat de wegbeheerders hun werkzaamheden goed op elkaar afstemmen. Brulocalis is zich hier terdege van bewust en verzorgt sinds enkele jaren niet alleen het secretariaat van de RCWV en de ondersteuning bij de ontwikkeling van esign, maar geeft ook opleiding aan de gemeenten over de aanvullende reglementen, de Wegcode en de Code van de wegbeheerder. In de komende maanden en jaren staat Brulocalis en de gemeenten een aantal uitdagingen te wachten. Er staan talrijke hervormingen op stapel op gewestelijk niveau (Wegcode, ordonnantie parkeren en bijbehorende besluiten, ordonnantie bouwplaatsen, ordonnantie wegen, enz.). Een en ander kan gevolgen hebben voor de signalisatie.

2. Art 112 van de Nieuwe gemeentewet.

3. Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 mei 2019 houdende de organisatie van overdracht van de aanvullende reglementen inzake het wegverkeer en de exacte locatie van de verkeerstekens ter uitvoering van artikel 4 van de ordonnantie van 3 april 2014 betreffende de aanvullende reglementen op het wegverkeer en de plaatsing en bekostiging van de verkeerstekens.

> Charlotte Mali, adviseur Duurzame Stad, Brulocalis

STAND VAN ZAKEN HALVERWEGE HET MAROKKAANSE PROGRAMMA VOOR GEMEENTELIJKE INTERNATIONALE SAMENWERKING (GIS)

In 2024 zitten we al halweg het programma voor Gemeentelijke Internationale Samenwerking dat gefinancierd wordt door de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD). Traditiegetrouw is dit het moment voor een tussentijdse evaluatie van alle partnerschappen van dit programma waar de Brusselse gemeenten aan deelnemen samen met de verschillende partnerlanden (Marokko, Senegal en de Democratische Republiek Congo).

> De partners ontmoeten elkaar

Voor het programma in Marokko zijn er momenteel negen gemeentelijke partnerschappen actief. Al deze partnerschappen worden vertegenwoordigd door de verkozenen die aan het hoofd staat van het programma en de coördinerende ambtenaar. Zij kwamen begin dit jaar al enkele dagen samen voor een workshop in Louvain-La-Neuve. Deze bijeenkomst werd georganiseerd om ook de Brusselse verkozenen die het programma sinds de start in 2022 hebben begeleid en ondersteund, de kans te geven om mee te werken aan deze tussentijdse evaluatie. De verkiezingen die in 2024 plaatsvinden in België, zullen misschien als gevolg hebben dat andere verkozenen de verantwoordelijk voor het GIS-programma zullen overnemen.

De partners kregen de tijd om al een aantal conclusies te trekken over de acties die sinds 2022 werden georganiseerd, en om na te denken over wijzigingen of een heroriëntering van het programma tussen nu en 2026. Maar het belangrijkste en interessantste aspect van een dergelijke workshop is de mogelijkheid

om als collectief samen te zitten en te overleggen. De ervaring en diversiteit van de negen partnerschappen, dus de 18 gemeenten en 36 Belgisch-Marokkaanse vertegenwoordigers, die allemaal mee rond de tafel zaten, was hierbij uiteraard van onschatbare waarde.

De collectieve evaluatie wilde focussen op de sterke punten, de kansen, de zwakke punten en de bedreigingen van het programma, om zo de visie en het beleid voor **sociale acties** in de Marokkaanse gemeenten te versterken. Onrechtstreeks werd er ook gesproken over verwezenlijkingen uit het verleden, waarvan sommige al bijna 15 jaar teruggaan in de tijd.

STERKE EN ZWAKKE PUNTEN ONDER DE LOEP

Een van de sterkste punten van het GIS-programma is de **participatieve aanpak** die gehanteerd wordt door de Marokkaanse gemeenten. Deze aanpak was trouwens al het onderwerp

van een specifieke workshop voor Marokkaanse gemeenten en Brusselse ambtenaren. Het engagement van de jongeren in Marokko (en in België voor bepaalde partnerschappen) en van de begunstigden van de projecten in Marokko, maakt dat er echt aandacht kan gaan naar de behoeften en de realiteit op het terrein. De Marokkaanse gemeenten kunnen ook rekenen op de dynamiek van het plaatselijke verenigingsleven, waarmee ze een hechte vertrouwensband hebben opgebouwd. Daarnaast is het **engagement van de verkozenen** een andere belangrijke troef, met name voor het bestendigen van de resultaten en de efficiëntie van de implementatie. In verschillende Marokkaanse gemeenten wordt ook geïnvesteerd met eigen middelen, hetgeen maakt dat er echt toekomstgericht en op lange termijn gewerkt kan worden. Het feit dat het programma een langere looptijd heeft, soms zelfs tot 15 jaar, betekent dat elk project al de kiem in zich draagt van het volgende project. Het succes van één project trekt nieuwe partners aan en werkt als een hefboom om andere ambitieuze projecten te lanceren. Tot slot is het

succes ook sterk afhankelijk **van de ervaring en expertise van de ambtenaren**: hun vaardigheden, motivatie en beschikbaarheid zijn van onschatbare waarde bij het uitvoeren van inclusief beleid op het vlak van sociale actie.

Er zijn echter een aantal beperkingen intern bij de gemeenten die de werking afremmen. **Zwakke punten** zijn met name het **gebrek aan personeel voor sociale actie in Marokko en voor het beheer van het GIS-programma in België**. In de Marokkaanse gemeenten gaan er binnenkort meerdere personeelsleden op pensioen. Allemaal mensen die niet kunnen worden vervangen. Er moet voortdurend gelobbyd worden bij de Marokkaanse autoriteiten om de situatie te deblokken. En ook in België is een coördinator vaak verantwoordelijk voor veel meer dan alleen het GIS-programma, met als gevolg dat hij of zij hier maar zelden de nodige tijd aan kan besteden. Dit probleem wordt nog verergerd door het personeelsverloop bij lokale overheden en de daaruit voortvloeiende problemen met het doorgeven van informatie. Dit probleem kan alleen worden opgelost door meer bewustmaking rond de problematiek en door nog meer in te zetten op administratieve vereenvoudiging. De partnerschappen wijzen erop dat **de vrij strikte procedures op gemeentelijk niveau** in zowel Marokko als België de uitvoering en de werklast aanzienlijk zwaarder maken, vooral op financieel vlak. Zo is het quasi onmogelijk voor Marokkaanse gemeenten om te beschikken over een specifieke rekening om gelden rechtstreeks vanuit Brussel over te schrijven. Onze gemeenten worden gedwongen om betalingen te doen aan dienstverleners in Marokko. De begrotingen van de gemeenten zijn over het algemeen niet flexibel genoeg voor samenwerkingsprogramma's en vaak laten de betalingen te lang op zich wachten. Sommige

Marokkaanse dienstverleners weigeren daarom soms om binnen dit kader te werken.

KANSEN EN BEDREIGINGEN VOOR GIS IN MAROKKO

Er zijn een aantal kansen die zich aandienen voor de toekomst en die ook in het verleden al tot resultaten hebben geleid. Zo blijft het programma vooral een uitstekende hefboom om **andere budgetten vrij te maken** en andere Marokkaanse partners aan te trekken, uit zowel de private als publieke sectoren. De Marokkaanse regering heeft van sociale actie nu een prioriteit gemaakt en deze bevoegdheid maakt nu deel uit van het gemeentelijke organigram. Het GIS-programma, dat sociale actie op lokaal niveau al lang heeft geïnstitutionaliseerd, was hier de aanzet toe. De Marokkaanse partners zijn pioniers op dit vlak en hun ervaring wordt door velen benijd. Dankzij **de flexibiliteit van de DGD**, dat vooral mikt op "resultaatgericht beheer" op operationeel niveau, kunnen initieel geplande activiteiten worden aangepast aan de evoluerende context: financiering van andere partners, veranderende prioriteiten van de begunstigen, enz. Tot slot bieden **nieuwe technologieën** ongeziene mogelijkheden voor de communicatie tussen de partnerschappen en om de participatie van jongeren te vergemakkelijken. De sociale netwerken van de Marokkaanse lokale overheden worden gebruikt om met de jongeren te overleggen en hen te betrekken bij de besluitvorming, om vergaderingen van gemeenteraden live uit te zenden, enz.

Er zijn daarentegen ook een aantal **bedreigingen** die men niet uit het oog mag verliezen. Het programma is altijd onderhevig aan **politieke veranderingen**. Een nieuwe Voorzitter/Verkoze-

ne of een nieuwe Burgemeester/Schepen kan ervoor kiezen om minder te investeren in het programma. De vernieuwing van gemeenteraden kan ook leiden tot een zeker gebrek aan continuïteit in een partnerschap. Brulocalis zal de nieuwe Belgische verkozenen begin 2025 opleiden om de continuïteit tot het einde van het huidige GIS-programma te garanderen. Ook zal er overleg opgestart worden over de toekomst van de partnerschappen en de partnerlanden voor de periode 2027-2031. Meer in het algemeen kunnen **natuurrampen** (aardbevingen, droogte, immigratie als gevolg van klimaatverandering, enz.) en **gezondheidsrisico's** een rem zijn op de activiteiten.

EXTERNE EVALUATIE IN 2024 EN VOORUITBLIK OP HET VOLGENDE PROGRAMMA

Deze evaluatie en de gesprekken tijdens de workshop hebben geholpen om een oplossing te vinden voor tal van problematieken. We mogen ook niet vergeten dat een dergelijke workshop eveneens bedoeld is om het netwerk van gemeenten te vergroten door middel van meer informele contacten. Het was tevens een gelegenheid om het over coördinatie te hebben. Brulocalis wilde de gemeenten overigens ook de kans geven om na te denken over de volgende collectieve fase van het GIS-programma in Marokko door te brainstormen over kwesties in verband met de evaluatie. Dit zou opgenomen kunnen worden in het lastenboek van de externe tussentijdse evaluatie, waartoe in 2024 opdracht zal worden gegeven. Tot slot was de workshop ook de gelegenheid om een actieplan op te stellen met thematische prioriteiten en opportuniteiten in Marokko voor het volgende GIS-programma van 2027-2031.

> Justyna Podrazka, adviseur bij Brulocalis

ELDW PROJECTOPROEP 2024

Elk jaar lanceert Brulocalis een projectoproep als onderdeel van de ELDW¹- Europese Week van de Lokale Democratie, gericht op het versterken van lokale democratie en burgerparticipatie. De week, waarvan het thema dit jaar "Local communities: putting democratic resilience at the forefront" is, is een pan-Europees evenement dat wordt gecoördineerd door het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa (CLRAE). De projectoproep wordt in goede banen geleid door Brulocalis.

> Het winnende project in 2023 van de gemeente Vorst: "Vorstse burgerraad: crisisbestendige democratie". De burgerraad kwam in het najaar van 2023 drie keer bijeen om te praten over bovengenoemd thema en de aanbevelingen van de overlegcommissie. Daarbij werd de burgerraad ook geflankeerd door professionele deskundigen en op een inclusieve manier aangestuurd rond crisispreventie en -beheersing.

De regionale, federale, Europese verkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen maken van 2024 een bijzonder interessant jaar voor projecten op het vlak van participatieve democratie.

Brulocalis lanceert daarom de nieuwe projectoproep ELDW 2024 ter ondersteuning van gemeenten en OCMW's die activiteiten willen organiseren om de democratische participatie op lokaal niveau te bevorderen en te versterken. De projecten moeten aansluiten bij het **thema van ELDW 2024**: "Local communities: putting democratic resilience at the forefront" (zelfde thema als in 2023).

Gemeenten/OCMW's die een project willen indienen, worden verzocht **bijzondere aandacht** te besteden aan:

- de participatie van bepaalde gelijkengroepen: vrouwen, mensen met een handicap en mensen van buitenlandse afkomst
- digitale inclusie en administratieve vereenvoudiging

- respect voor het milieu, door voorrang te geven aan zo duurzaam mogelijke activiteiten (gebruik van gerecycleerde/recycleerbare producten, duurzame materialen, enz.)

- participatie gebruiken om een project te ondersteunen als transversaal instrument

Samenwerking tussen verschillende gemeenten/OCMW's (minimaal 3) wordt sterk aangemoedigd en zal worden beschouwd als een pluspunt bij de selectie.

Activiteiten kunnen **het hele jaar door** worden georganiseerd (en niet alleen tijdens de ELDW, die plaatsvindt in de week van 15 oktober). De subsidieperiode voor acties loopt van **1 januari tot 31 december 2024**.

Aanvragen moeten uiterlijk vrijdag 31 mei binnen zijn. De aanvraagprocedure is dezelfde als vorig jaar en kan [hier](#) worden gevonden in onze subsidiedatabank op onze website. Je kunt de lijst met de laureaten van 2023 vinden in [nummer 135 van de Nieuwsbrief](#).

1. Officiële website van de ELDW: www.congress-eldw.eu.

BRUSSELS MEMORANDUM 2024 VOORGESTELD

In het verlengde van het dossier in de vorige Nieuwsbrief organiseerden Brulocalis en de Conferentie van burgemeesters op 20 maart een persconferentie waarop ze hun gewestelijk memorandum hebben voorgesteld. Onder het motto “een sterk Brussels Gewest kan niet zonder 19 sterke Brusselse gemeenten” draaide hun eisenpakket rond een duidelijke oproep voor een sterkere governance. Dat moet in overleg met de andere bestuursniveaus en met respect voor de gemeentelijke autonomie voor de Brusselse lokale besturen.

Op de persconferentie kregen journalisten van Belga, RTBF, BX1 en L'Echo de kans om meer te weten te komen over deze eisen en erover te discussiëren met de vijf aanwezige sprekers namens de Conferentie van burgemeesters. Die hebben uit het voltallige eisenpakket in dit memorandum een twintigtal specifieke en concrete voorstellen in uiteenlopende domeinen belicht.

Het resultaat van maandenlang werk, tientallen vergaderingen en intern overleg. Het gezamenlijk eisenpakket vormt de leidraad voor de politieke actie van Brulocalis tijdens de volgende legislatuur.

Eerder organiseerde de Federatie van OCMW's een persconferentie over haar memorandum.

De memoranda van Brulocalis en de Federatie van Brusselse OCMW's vindt u op brulocalis.brussels > Publicaties > Memoranda & beleidsadviezen.

STUDIEDIENST

EENOUDERGEZINNEN: FAQ

In het verlengde van de opleiding "Ondersteuning van eenoudergezinnen op lokaal niveau", die tussen december 2023 en januari 2024 uit meerdere delen bestond, hebben Brulocalis en de Federatie van Brusselse OCMW's nu op de website van de vereniging een FAQ uitgewerkt. Op die manier kunnen het personeel en de maatschappelijk werkers van OCMW's en lokale besturen die met deze problematiek te maken hebben, de opvang en de gesprekken met de betrokkenen vlotter laten verlopen.

Meer info op brulocalis.brussels > Tools > FAQ's

EINDELOOPBAAN VAN DE KINDERVERZORGSTERS IN DE FRANSE GEMEENSCHAP

Brulocalis heeft actief deelgenomen aan de besprekingen op het kabinet van de minister in de Franse gemeenschapsregering belast met het Jonge Kind over de voorwaarden voor de invoering van een eindeloopbaanmechanisme voor kinderverzorgsters in de openbare sector. Voorgesteld wordt om de arbeidstijd van kinderverzorgsters aan het einde van hun loopbaan te verminderen, waarbij een compenserende aanwervingsregeling wordt ingevoerd. Hiervoor is 1,2 miljoen euro uitgetrokken, waarmee de gemeenten die deze regeling al hebben ingevoerd, de kosten van de compenserende aanwerving kunnen beperken. Aangezien andere punten de belangen van de deelnemende gemeenten zouden kunnen schaden, heeft Brulocalis een brief geschreven aan de bevoegde minister, evenals aan de Brussels minister voor Plaatselijke Besturen.

WERKGROEP JONGE KIND

Tijdens de laatste vergadering kregen de deelnemers een presentatie over een pilootplatform dat het ONE aan het opzetten is en waarop ouders vooraf online via de website My.One.be een kinderopvangplaats kunnen aanvragen. Geïnteresseerden konden er hun mening kwijt en zich kandidaat stellen om dit nieuwe systeem mee uit te testen.

POLITIE: LOONONDERHANDELINGEN

Tijdens de onderhandelingen over dit sectoraal akkoord hebben de verenigingen van steden en gemeenten er steeds op aangedrongen dat de federale overheid de kosten zou dragen en dat voor wat de tweede fase betreft, samen met de nieuwe gemeentelijke meerderheden en de nieuwe raden van bestuur van de verenigingen eind 2024 bepaald moest worden welke middelen er uitgetrokken konden worden. Ze vinden namelijk dat als we deze oefening eerder in 2024 zouden doen, we misschien knopen zouden moeten doorhakken die bindend zouden zijn voor de volgende meerderheden. Dat kan niet. We moeten immers terughoudend zijn in de periode voorafgaande aan de verkiezingen.

Hoewel de verenigingen hard hebben gevochten voor deze financiering, heeft de minister de hervatting van de onderhandelingen erdoor gedrukt. Ze worden nu vervroegd naar begin dit jaar. In antwoord op een schrijven van de minister waarin naar hun intenties werd gevraagd, herhaalden de verenigingen met klem hun standpunt: nieuwe onderhandelingen moeten volgens ons vertrekken van een aantal zaken dat aantoont waarom ze nuttig en nodig zijn. Ook moet men eerst weten hoeveel financiële middelen er op elk bestuursniveau uitgetrokken kan worden om het akkoord te kunnen betalen.

Op 26 maart vond een eerste werkvergadering plaats op het kabinet van de minister. Daarop herhaalden de verenigingen dat het niet haalbaar lijkt om de onderhandelingen herop te starten vóór de gemeenteraadsverkiezingen in oktober, en ook niet voordat alle bovengenoemde elementen vaststaan en naast elkaar kunnen worden gelegd. Brulocalis blijft dit dossier op de voet volgen.

STEDENBOUWKUNDIGE LASTEN

Brulocalis werd gevraagd advies uit te brengen over het ontwerpbesluit met betrekking tot de stedenbouwkundige lasten verbonden aan de stedenbouwkundige vergunningen en heeft op 1 maart haar advies overgemaakt aan de staatssecretaris voor Stedenbouw. Brulocalis staat positief tegenover de beoogde indexering in het ontwerpbesluit, maar heeft wel een aantal specifieke vragen: gemeenten moeten zelf de bestemming van de stedenbouwkundige lasten kunnen bepalen, de berekening van de lasten moet eenvoudiger, de sociale verhuurkantoren moeten verplicht gefinancierd worden via de stedenbouwkundige lasten en nieuwe sociale woningen moeten hiervan vrijgesteld worden; tot slot, het huidige systeem moet zodanig hervormd worden dat de gemeenten direct gebruik kunnen maken van de middelen zonder eerst via het Gewest en een systeem van teruggave te moeten gaan.

WERKGROEP VEREENVOUDIGING

Op haar vergadering van 29 maart ontving de werkgroep Administratieve Vereenvoudiging een aantal mensen van de Federale Overheidsdienst (FOD) Mobiliteit om een overzicht te geven van de stand van zaken op het vlak van de digitalisering van de rijbewijzen en de BelDrive-toepassing. De gemeente Jette deelde ook haar "Administratie 2.0"-project mee, dat wordt uitgevoerd in samenwerking met Paradigm en tot doel heeft procedures zoals het beheer van subsidies te dematerialiseren en te digitaliseren. Tot slot gaf easy.brussels een presentatie over de uitvoering van het gezamenlijke decreet en ordonnantie "Digitaal Brussel". Dit heeft voor de gemeentebesturen immers een aantal gevolgen.

WEBINAR BELDRIVE

Op 25 april organiseerde Brulocalis, in samenwerking met de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer en haar zusterverenigingen, een webinar over de BelDrive-toepassing voor de online aanvraag van voorlopige rijbewijzen. Hierbij werden de voortgang van het project en de verwachte functionaliteiten toegelicht. Daarnaast kregen we ook een aantal best practices van de Stad Brussel en de Stad Antwerpen.

DIENST DUURZAME STAD

DIT JAAR GEEN KLIMAATACTIEPROJECTEN

Elk jaar lanceert Leefmilieu Brussel een projectoproep voor gemeenten en OCMW's over een hele reeks uiteenlopende thema's die rechtstreeks aansluiten bij de gemeentelijke en gewestelijke prioriteiten. Dankzij deze steun konden heel wat projecten worden uitgevoerd in uiteenlopende domeinen. Dit jaar is de projectoproep omwille van besparingen volledig geannuleerd. Gezien de klimaatverandering en de steeds groter wordende stedelijke uitdagingen waarmee dichtbevolkte steden zoals Brussel geconfronteerd worden, betreurt Brulocalis ten zeerste de opschorting van de projectoproep 2024 en vestigt ze nogmaals de aandacht op de structurele noodzakelijke financiering om deze gemeentelijke uitdagingen te kunnen aangaan.

HERZIENING VAN DE OVEREENKOMSTEN TUSSEN NET BRUSSEL EN DE GEMEENTEN

Op de coördinatievergaderingen tussen het Gewest en de gemeenten rond openbare netheid bleek een van de belangrijkste prioriteiten voor de gemeenten de herziening van de overeenkomsten voor het reinigen van de wegen. Hier bestaat al jaren een felle discussie over. In 2023 en 2024 heeft het agentschap vijf vergaderingen van de werkgroep gemeenten-gewest belegd, op 4 oktober 2023, 28 november 2023, 11 december 2023, 15 februari 2024 en 18 maart 2024.

In de laatste versie van de overeenkomst die door het Agentschap is verstuurd voorafgaand aan de 5e vergadering van de werkgroep voor de herziening van de overeenkomst op 18 maart 2024, is rekening gehouden met een aantal voorstellen van wijziging. Brulocalis betreurt echter dat de laatste versie van het document nog steeds voorbijgaat aan bepaalde belangrijke aspecten voor de netheid: zoals bijvoorbeeld de wederkerigheid of het ontbreken van concrete informatie over hoe de samenwerking tussen

de gemeenten en het Gewest in de praktijk zal verlopen en hoe de interventies zullen aangestuurd worden.

Brulocalis buigt zich binnenkort over de laatste versie van de nieuwe ontwerpovereenkomst.

COÖRDINATIE KAP BURGERASSEMBLEE 08/04

Op 8 april organiseerde Brulocalis samen met Leefmilieu Brussel een workshop over lokale burgerassemblies in het kader van de intergemeentelijke werkgroep die de klimaatactieprogramma's coördineert. Gemeentelijke klimaatcoördinatoren en verantwoordelijken voor burgerparticipatie tekenden daarop present.

De werkzaamheden en de eerste resultaten van de Gewestelijke burgervergadering voor het Klimaat werden voorgesteld. Ook de aandachtspunten bij het opzetten van een dergelijke organisatie werden toegelicht. De bijeenkomst werd afgesloten met een rondetafelgesprek over de werking van bestaande en geplande gemeentelijke adviesraden en burgervergaderingen.

VERDELING VAN DE PARKEERINKOMSTEN

Brulocalis heeft een gunstig advies uitgebracht over het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering waarin de procedures voor de vaststelling van de definitieve verdeling en de procedures voor de uitbetaling van de opbrengst van de parkeerinkomsten worden geregeld. Wel moet het ontwerp op een aantal punten worden gewijzigd: de termijn waarbinnen het agentschap het financieel verslag naar de ge-

meente moet sturen, de naleving van de contractuele bepalingen tussen het parkeeragentschap van het BHG en de gemeenten of de versoepeling van bepaalde procedures voor de uitbetaling van voorschotten door het agentschap aan de delegerende gemeenten. Brulocalis vraagt ook om extra aandacht voor administratieve vereenvoudiging en billijkheid tussen gemeenten.

WERKGROEP AUTODELEN

Op 28 maart kwamen Brulocalis, de gemeenten, het gewest en een aantal betrokken verenigingen samen om het autodelen te bespreken. In februari ondertekende Brulocalis de "Inclusive Green Deal Carsharing", een driejarig project met als doel een duurzame en inclusieve impuls te geven aan carsharing in het Brussels Gewest, d.w.z. carsharing uitbreiden en bekender maken, verduurzamen door het aandeel elektrische deelauto's te verhogen, en ook meer toegankelijk maken voor kwetsbare doelgroepen: ouderen, mensen met een handicap, eenoudergezinnen, gezinnen met een laag inkomen, nieuwkomers, enz.

Op 28 maart kregen we een uiteenzetting van AMT Concept over de Green Deal en vertelden de gemeente Koekelberg en de gemeente Sint-Gillis over hun respectievelijke ambities en actieplannen. Na enkele gedachtewisselingen tussen de deelnemers stelden de vereniging WeTechCare en het bedrijf Clem hun diensten aan de gemeenten voor ter bevordering van autodelen en digitale inclusie.

WERKGROEP LAADPALEN

De overgang naar elektromobiliteit is een continu veranderend proces, vooral in

Brussel, een stadsgewest waar elke dag meer en meer elektrische voertuigen rijden. Op 9 april organiseerde Brulocalis, in samenwerking met Sibelga en Leefmilieu Brussel, een werkgroep over laadpalen om de gemeentebesturen te informeren over de laatste ontwikkelingen. Het ging daarbij zowel om de nieuwe reglementering voor het beheer van laadpalen als om de vooruitzichten voor hun verdere uitrol.

WERKGROEP VERKEERSVEILIGHEID

De gemeentelijke actieplannen voor verkeersveiligheid zijn in voorbereiding en in de meeste gemeenten zijn de verkeersveiligheidscoördinatoren al druk bezig met deze plannen. Brulocalis organiseerde in samenwerking met Brussel Mobiliteit op 11 april een werkgroep verkeersveiligheid, waar de coördinatoren die al in functie waren tijdens een workshop de voorbereiding van hun actieplannen konden bespreken.

WERKGROEPEN POLITIE EN AFWIJKINGEN

Zoals elk jaar heeft Brulocalis haar voorbereidende werkzaamheden voor de organisatie van de Autoloze dag hervat. Dit gebeurt in samenwerking met de politie en de gemeenten. Nieuw dit jaar is dat we met de leden van de werkgroep een digitale groep hebben opgericht waar informatie kan uitgewisseld worden en waarop de agenda en referentie-documenten teruggevonden kunnen worden.

JURY PROJECTOPROEP DUURZAME MOBILITEIT

De eerste jury voor de projectoproep voor duurzame mobiliteit, die georganiseerd werd door Brulocalis in samenwerking met Brussel Mobiliteit, vond plaats op 25 maart. In totaal werden 40 projecten ingediend door 16 gemeenten. Verwacht wordt dat er tegen 27 mei nog meer projecten zullen worden ingediend. Gezien het groeiende succes van de projectoproep en de budgettaire beperkingen, moesten er prioriteiten worden gesteld. Dit was een moeilijke oefening gezien de kwaliteit van de ingediende projecten. We onderstrepen hierbij het enthousiasme voor de Vollenbike en de wens om de gemeentelijke fietslogistiek verder te ontwikkelen. Ook de schoolmobiliteit, met zijn begeleide schoolrijen en schoolstraten, blijft erg in trek. Gelukkig kunnen de meeste van deze gemeentelijke projecten worden uitgevoerd dankzij de steun van het Gewest.

NIEUWE VERBETERINGEN VOOR ESIGN

Begin april onderging de database met alle signalisatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - het esign platform - een aantal belangrijke verbeteringen waar de gemeenten reikhalzend naar uitkeken. Zo zijn de prestaties verbeterd, kunnen borden worden gedupliceerd en zijn er een tiental punten waar de gemeenten om hadden gevraagd. Brulocalis werkt nauw samen met het Gewest om de tool zo doeltreffend en goed mogelijk te maken.

CONTACTPUNTEN EU-PROGRAMMA'S

Op 28 maart nam Brulocalis deel aan het seminarie "Contactpunten Europese programma's", georganiseerd door Brussels international. De bedoeling van dit seminarie was enerzijds om de (gewestelijke en lokale) overheden op de hoogte te brengen van de door de EU gefinancierde projecten en anderzijds om contacten te leggen met de Brusselse contactpunten voor de Europese programma's. Brulocalis presenteerde in dit kader de informatie- en ondersteuningsdiensten van haar cel "Europese projecten", en dan vooral het nieuwe "GTE+"-programma. Meer info:

<https://brulocalis.brussels/nl/materies/europa-internationaal-samenwerking/europa-internationaal>

BELGISCHE DELEGATIE BIJ HET CLRAE

De 46^e zitting van het Congres van Lokale en Regionale Overheden (CLRAE) van de Raad van Europa vond plaats in Straatsburg op 26 en 28 maart. De Belgische delegatie was zeer actief: Marc Cools zat de zitting voor in zijn nieuwe rol als voorzitter van het Congres, terwijl Carla Dejonghe, voorzitter van de Belgische delegatie die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigt, haar verslag presenteerde naar aanleiding van de missie naar Noorwegen (Monitoring van de toepassing van het Europees Handvest inzake Lokale Autonomie). De ondervoorzitter van de Belgische delegatie, Jean-Paul Bastin (burgemeester van Malmedy), deelde ook de resultaten van zijn missie naar Andorra over de toepassing van het Handvest en presenteerde de ontwerpresolutie en ontwerpaanbeveling over "Lokale en regionale reacties op natuurrampen en klimaatgerelateerde gevaren: van risicobereidheid naar veerkracht". Voor Karl-Heinz Lambertz was dit de laatste bijeenkomst vooraleer

met pensioen te gaan. De heer Lambertz was eerder voorzitter van de fractie van Socialisten, Groenen en Progressieve Democraten in het CPRLE en voorzitter van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap in België. In het kader van het initiatief "Verjong de politiek" woonde de jonge Belgische Europarlementariër Boris Lennaertz (18) de zitting voor het eerst bij en kon hij ook het woord nemen tijdens de debatten. Een meer gedetailleerd artikel over deze sessie van de CPRLE verschijnt in de volgende "Nieuwsbrief".

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: GEDECENTRALISEERDE STRATEGIE 2027-2036

Eind december 2024 moet Brulocalis een nieuw erkenningsdossier indienen bij de directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking, waarmee het - als het wordt goedgekeurd - een financieringsaanvraag kan indienen voor de volgende twee vijfjarige programma's voor gemeentelijke internationale samenwerking (GIS). Als onderdeel hiervan moet een strategisch plan 2027-2036 worden ingediend dat specifiek is voor de visie van Brulocalis op gedecentraliseerde ontwikkelingssamenwerking. Het GIS-team heeft een stuurgroep opgericht met daarin vertegenwoordigers van zes gemeenten (Anderlecht, Molenbeek, Sint-Pieters-Woluwe, Sint-Lambrechts-Woluwe, Evere en de stad Brussel). Deze stuurgroep is op 26 maart en 15 april bijeengekomen om Brulocalis van input te voorzien voor haar denkwerk en om het partnerschapsbeleid in het kader van de gedecentraliseerde ontwikkelingssamenwerking mee vorm te geven.

NIEUWE PAGINA VERKIEZINGEN

N.a.v. het dossier "Verkiezingen" krijgt de website van Brulocalis ook een kleine facelift en een nieuwe pagina "Verkiezingen 2024". Daarop vindt u alles over de verkiezingen van dit jaar: nieuws, praktische fiches, bv. over de verkiezingsuitgaven enz.

Ga naar brulocalis.brussels > Verkiezingen 2024

VARIA

NIEUW IN INFORUM

Inforum steekt in een nieuw jasje. Er zijn een groot aantal nieuwe functies bijgekomen. Filters zijn nu anders ingedeeld, records worden anders gepresenteerd en informatie is onderverdeeld in verschillende tabbladen.

Twee rubrieken krijgen extra aandacht: "MyCodex" en "Mijn opzoekingen". Een overzicht:

- Met "MyCodex" kun je documenten die je later wilt raadplegen opslaan in mappen die je als snelkoppeling kunt gebruiken.
- Met "Mijn zoekopdrachten" kun je zoekopdrachten opslaan en ze later opnieuw activeren, met het voordeel dat ze automatisch worden bijgewerkt.

inforum

OCMW

GESPREKKEN MET HET JEUGDWELZIJNSWERK

De Federatie van Brusselse OCMW's heeft in het kader van de capaciteitsopbouw van haar leden en om netwerking te bevorderen, in samenwerking met de openbare jeugdhulpdiensten op 20 maart 2024 een werksessie georganiseerd.

Hier konden maatschappelijk werkers en verantwoordelijken van de Brusselse OCMW's die zich met de problematiek van jongeren en studenten bezighouden, vertegenwoordigd in de gelijknamige commissie, elkaar ontmoeten en rechtstreeks spreken met vertegenwoordigers van gedecentraliseerde jeugdhulpdiensten zoals de *équipes mobiles d'accompagnement* (EMA), de SPJ, de SAJ, de preventiemedewerker en de Brusselse gewestcoördinator.

Naast de bespreking van het akkoord dat sinds 2012 tussen beide sectoren bestaat, bood deze vergadering bovendien de gelegenheid om de grote dag van alle diensten van de *services de l'administration générale de l'aide à la jeunesse* van de Franse gemeenschap (AGAJcmd) op 22 mei in La Marlagne (Wépion) beter voor te bereiden. Het evenement wordt georganiseerd dankzij de samenwerking tussen AGAJcmd en de Brusselse en Waalse OCMW-federaties.

OCMW-STUDIEDAG OVER HET OPENEN VAN SOCIALE RECHTEN

Op 18 maart organiseerden de OCMW-federaties van het land een studiedag met als thema "Tools om sociale rechten te realiseren?" Hoewel de OCMW's eerstelijns en lokale actoren zijn die mensen helpen om al hun rechten te laten gelden, zijn de administratieve situaties waarmee maatschappelijk werkers te maken krijgen zo complex dat het voor hen niet altijd gemakkelijk is om hun werk uit te voeren.

U vindt alle documenten terug van de studiedag op brulocalis.brussels > nieuws

Regards croisés sur les collaborations entre les CPAS et l'AGAJcmd : Précarité et Désaffiliations Sociales

Le 22 MAI 2024

La Marlagne

"Partage de pratiques inspirantes du terrain"

Ons maatschappelijk engagement, sterker dan ooit.
Voor alle Belgen.

#power of love

468 kantoren

in combinatie met innovatieve digitale tools om een langetermijnrelatie met u op te bouwen.

24/24 geholpen via Phone Banking

en gratis papieren overschrijvingen en uittreksels voor minder digitale klanten.

2,5 miljard euro aan dividenden

die sinds 2011 geheinvesteerd worden in België.

163.400 sociale rekeningen

die OCMW's helpen om kansarme mensen in moeilijke situaties te begeleiden.

94% van het spaargeld

dat u ons toevertrouwt, geheinvesteerd in de samenleving en economie, zoals in scholen, zwembaden en infrastructuur voor sport en cultuur.

Belfius Bank NV (Kruis Dageraad) 1, 100 Brussel - 127 222 111 - Belfius.be
IBAN BE21 0221 0004 6991 - BIC GKCCBEBB - RPR Brussel BTW BE 0403201385 - FSMA nr. 13649 A.

Inspired by Love | **Belfius**

brugel

Lees het jaarverslag van BRUGEL, de Brusselse regulerende instantie voor elektriciteit, gas en controle van de waterpijps.

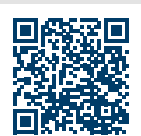
In dit verslag, dat beschikbaar is op onze website, wordt teruggeblikt op de hoogtepunten van 2023: tariefmethodologie en nieuwe technische reglementen voor de energiesector, maar ook het energiedelen, trends in het productiepark van hernieuwbare energie, de uitrol van slimme meters, de watersector en energie- en waterarmoede.

**LEES ONS
JAARVERSLAG
2023**

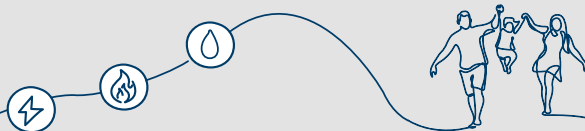

U vindt ook:

- Het woord van onze voorzitter Kevin Welch;
- Een dubbelinterview met Pascal Misselyn en Régis Lambert, de twee directeurs van BRUGEL;
- De hoogtepunten van het jaar;
- Onze kerncijfers;
- Onze 6 belangrijke thema's.

https://www.brugel.brussels/nl_BE/brugel/jaarverslag-248

Beste werkgevers,

rekruteren jullie?

KOMT GOED UIT, WIJ SOLLICITEREN!

 Actiris
Brusselse Gewestelijke
Dienst voor
Arbeidsbemiddeling

 Brusselseir

 Sterrenkundelaan 14,
1210 Brussel

 werkgevers@actiris.be

 actiris.brussels/werkgevers

 02 505 79 15

 CONTACTEER ONS!

 Nederlands
Français
English

Curriculum

Vitae

Sinds 1989 speel ik een essentiële rol op de Brusselse arbeidsmarkt. Ik begeleid zowel werkgevers als werkzoekenden in hun zoektocht.

Werkervaring

Van 1989 tot nu: Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling

Al 35 jaar ten dienste van werkgevers en werkzoekenden

Ik sta garant voor een kwalitatieve begeleiding om de tewerkstellingsgraad in Brussel te verhogen

Vaardigheden

- Hulp bij rekrutering
- Tips & info
- Samenwerking voor opleidingen
- Advies bij de ontwikkeling van diversiteitsplannen
- Sociale vaardigheden

Sociale vaardigheden

- Het succes van Brusselse werkgevers en werkzoekenden stimuleren
- De Brusselse diversiteit bij ondernemers promoten